

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA

0501/27.12.17
Bosnia and Herzegovina
FEDERATION OF BOSNIA AND
HERZEGOVINA
ZENICA-DOBOJ CANTON
GOVERNMENT

Broj: 02-1-01-445-48/17.
Zenica, 27.12.2017. godine

05-03/27.12.17. 09

SKUPŠTINA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA			
Primljeno: 27.12.2017.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01	01	445-	48/17

SKUPŠTINA
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

PREDMET: Akti sa 124. sjednice Vlade, dostavljaju se

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljamo akt donesen na 124. sjednici Vlade Zeničko-dobojskog kantona, održanoj dana 25.12.2017. godine, i to:

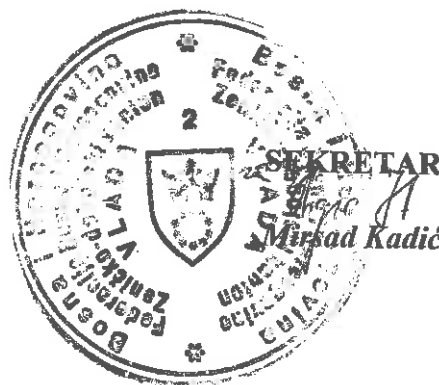
- Informacija o stanju u oblasti zapošljavanja na području Zeničko-dobojskog kantona, sa Zaključkom o prihvatanju broj: 02-14-17892/17 od 25.12.2017. godine.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

Dostavljeno:

1x Naslovu,
1x a/a.

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 124. sjednici održanoj 25.12.2017. godine, d o n o s i

SKUPŠTINA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA			
Primljeno: 27.12.2017.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrjednost
01-34-	17891/17		

ZAKLJUČAK

I.
Prihvata se Informacija o stanju u oblasti zapošljavanja na području Zeničko-dobojskog kantona.

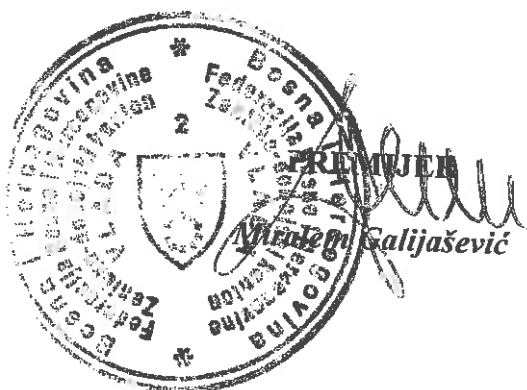
II.
Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.
Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-04-17891/17.
Datum, 25.12.2017. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:

- 1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
- ☒ 1x Stručna služba Skupštine,
- 1x a/a.

Na osnovu Programa rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona
za 2017. godinu, sačinjena je:

INFORMACIJA

o stanju u oblasti zapošljavanja na području Zeničko-dobojskog kantona

Zenica, decembar 2017. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. STRUKTURA TRŽIŠTA RADA.....	3
3. STANJE U OBLASTI ZAPOSŁJAVANJA.....	4
3.1.: Pregled zaposlenosti i nezaposlenosti po godinama	4
3.2.: Pregled prosječnog broja zaposlenih i nezaposlenih osoba po općinama Zeničko-dobojskog kantona – stanje sa 31.12.2016. godine	5
3.3.: Broj registrovanih zaposlenih na jednog penzionera i prosječne penzije po općinama u 2016. godini	6
3.4.: Struktura poslovnih subjekata u Zeničko-dobojskom kantonu za 2016. godinu	7
4. ZAPOSLENOST NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA.....	7
4.1.: Pregled zaposlenih po područjima standardne klasifikacije djelatnosti	9
4.2.: Pregled prosječne zaposlenosti po općinama Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2016. godina	10
4.3.: Komparacija zaposlenosti po pojedinim kantonima	11
4.4.: Zaposleni prema stepenu stručnog obrazovanja u Kantonu	11
5. NEZAPOSLENOST NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	12
5.1.: Pregled nezaposlenih osoba u odnosu na stepen stručnog obrazovanja	12
5.2.: Pregled nezaposlenih osoba, u odnosu na starosnu i spolnu strukturu za period od 01.01.2015.godine do oktobra 2017. godine	13
5.3.: Pregled nezaposlenih osoba u oktobru 2017. godine u odnosu na dužinu čekanja zaposlenja i starosnu strukturu	15
5.4.: Pregled nezaposlenih osoba bez radnog staža u odnosu na stručno obrazovanje za oktobar 2017. godine	17
5.5.: Pregled nezaposlenih osoba koje su novoprijavljene, brisane sa evidencija i zaposlene uz posredovanje službe ZE-DO kantona	18
5.6.: Nezaposlene osobe sa VSS na evidenciji po godinama starosti i prema dužini traženja zaposlenja u oktobru 2017. godine	20
5.7.: Pregled nezaposlenih osoba prema podacima Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona sa 31.10.2017. godine	21
5.8.: Kvalifikaciona struktura osoba koje traže zaposlenje po općinama u Zeničko-dobojskom kantonu za oktobar 2017. godine	22
5.9.: Nezaposlene osobe na evidenciji - najbrojnija zanimanja po stručnoj spremi za oktobar 2017. godine	23
5.10.: Pregled zaposlenih i nezaposlenih osoba u Zeničko-dobojskom kantonu po mjesecima u 2016. godini	23
5.11.: Pregled zaposlenih i nezaposlenih osoba u Zeničko-dobojskom kantonu po mjesecima u 2017. godini	24
6. AKTIVNOSTI USMJERENE NA SUZBIJANJU SIVE EKONOMIJE I RADA NA CRNO	24
7. PROGRAMI I PROJEKTI ZAPOSŁJAVANJA, SAMOZAPOSŁJAVANJA, OBUKA I PREKVALIFIKACIJA SUFINANSIRANI OD STRANE VLADE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA.....	25
8. AKTIVNOSTI NA ZAPOSŁJAVANJU U ZENIČKO-DOBOJSKOM KANTONU	27
9. PROJEKTI NA UNAPREĐENJU ZAPOSŁJAVANJA	36
10. FLUKTUACIJA RADNE SNAGE	38
11. ZAKLJUČCI	40

1. UVOD

Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu planirano je razmatranje dokumenta „Informacija o stanju u oblasti zapošljavanja na području Zeničko-dobojskog kantona“.

Pri izradi Informacije korišteni su podaci Federalnog zavoda za statistiku (FZS), Federalnog zavoda za programiranje razvoja, Federalnog ministarstva razvoja poduzetništva i obrta, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona, Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom i općina Zeničko-dobojskog kantona.

U Informaciji su obrađeni podaci o zaposlenosti i nezaposlenosti za period 2014-2017 godina i dati podaci koji ilustriraju stanje u oblasti zapošljavanja na području Kantona. obrađeni i Za 2017. godinu obrađeni su podaci zaključno sa oktobrom mjesecom.

Na području Zeničko-dobojskog kantona prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u 2016. godini ukupan broj stanovnika je 361.031 od čega je 69.353 starosti od 0-14 godina, 256.949 od 15-64 godine i 34.729 stariji od 65 godina, dok je prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva provedenog 2013. godine, koji su objavljeni u biltenu 195 Federalnog zavoda za statistiku, a broj stanovništva na području Zeničko-dobojskog kantona je 385.067.

Zaključno sa 31.10.2017. godine na području Kantona evidentirano je ukupno 62.377 osoba koje traže posao od čega je 34.336 žena. I dalje se veliki broj nezaposlenih lica nalazi na evidenciji Službe za zapošljavanje zbog ostvarenja prava na zdravstvenu zaštitu, odnosno aktivno traženje posla nije njihov prvenstveni cilj. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku broj zaposlenih u septembru 2017. godine je bio 75.850 osoba, a prema Poreznoj upravi 81.381 osoba.

Važno je istaknuti da je u februaru 2017. godine osnovano Ekonomsko-socijalno vijeće za područje Zeničko-dobojskog kantona i potpisan Sporazum o osnivanju između Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine-Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona i Udruženja poslodavaca FBiH – Grupacija poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona. Ministarstvo je kontinuirano organiziralo održavanje sjednica Ekonomsko socijalnog vijeća na kojima su razmatrani prijedlozi zakona iz radno pravnog zakonodavstva.

2. STRUKTURA TRŽIŠTA RADA

U Zeničko-dobojskom kantonu i dalje je izražen problem nezaposlenosti i niskog životnog standarda što usložnjava ekonomsko-socijalni status građana. Ukupno stanje i mogućnosti zapošljavanja u Zeničko-dobojskom kantonu su u direktnoj vezi sa ukupnim političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u Bosni i Hercegovini. Struktura nezaposlenih osoba definira složenost sadašnje situacije na tržištu rada jer je riječ uglavnom o osobama koje se teže zapošljavaju, kao što su dugoročno nezaposlene osobe, osobe bez kvalifikacije ili radnog iskustva.

Očuvanje postojećih radnih mjesta i stvaranje ambijenta za nova zapošljavanja, posebno zapošljavanja mladih osoba i dalje je jedan od strateških ciljeva Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Prema podacima FZS radno sposobno stanovništvo u ZDK na dan 31.12.2016. broji 256.949 stanovnika (osobe od 15-64 godine). Radnu snagu ili ekonomski aktivno stanovništvo (zaposleni i nezaposleni na evidenciji Službe za zapošljavanje) činilo je 138.308 osoba. Stopa aktivnosti iznosi 54.05%. U istom periodu neaktivno stanovništvo je činilo 118.070 osoba. U odnosu na isti period 2015. godine povećao se procenat radno aktivnog stanovništva u odnosu na neaktivno za oko 4%.

3. STANJE U OBLASTI ZAPOSŁJAVANJA

U Informaciji će biti prezentovani podaci registrirane zaposlenosti i nezaposlenosti u Zeničko-dobojskom kantonu za 2014., 2015., 2016., i dostupni podaci za 2017. godinu. Važno je napomenuti da se za izračunavanje stope zaposlenosti registracija zaposlenosti vodi prema mjestu rada zaposlene osobe, dok se registrirana nezaposlenost vodi prema mjestu prebivališta nezaposlene osobe.

U Zeničko-dobojskom kantonu prosječan broj zaposlenih u 2016. godini iznosi 72.106 osoba, što je u odnosu na 2015. godinu povećanje za 1.027 osoba. Broj zaposlenih u ZDK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 15,74%.

U septembru 2017. godine broj zaposlenih prema podacima Zavoda za statistiku je iznosio 75.850 osobe što je za 3.744 više u odnosu na prosjek 2016. godine.

U 2016. godine prosječan broj zaposlenih prema podacima Zavoda za statistiku je iznosio 72.106 osoba, a prema podacima koje Služba za zapošljavanje preuzima od Porezne uprave Zeničko-dobojskog kantona, u septembru 2017. godine taj broj je 75.850, broj zaposlenih prema prebivalištu osiguranog lica je 84.162 osobe.

I dalje je evidentan problem da određeni broj osoba radi i ostvaruje određene prihode u sklopu radnog angažmana, ali, ili nisu penziono i zdravstveno osigurane, rade na crno ili nisu u obavezi da se osiguraju. Ove osobe se po osnovu nezaposlenosti i dalje nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba radi ostvarivanja prava, dakle one su administrativno registrirane kao nezaposlene osobe.

U 2016. godini prosječna plata u Zeničko-dobojskom kantonu je 730 KM, dok je u Federaciji BiH prosječna plata iznosila 839 KM. Jedino Srednjobosanski i Posavski kanton imaju nižu prosječnu platu od Zeničko-dobojskog kantona.

Prosječan broj nezaposlenih u 2016. godini iznosio je 67.593 osoba i manji je u odnosu na 2015. godinu, za 2.898 osobu.

Tabela br.3.1.: Pregled zaposlenosti i nezaposlenosti po godinama

Period	Zaposleni	%	Nezaposleni	%
2014.	69.668	49,60	70.778	50,40
2015.	71.079	50,12	70.491	49,88
2016.	72.106	51,61	67.593	48,39

Grafikon br. 1.

Zaposlenost i nezaposlenost za period 2014-2016. godine

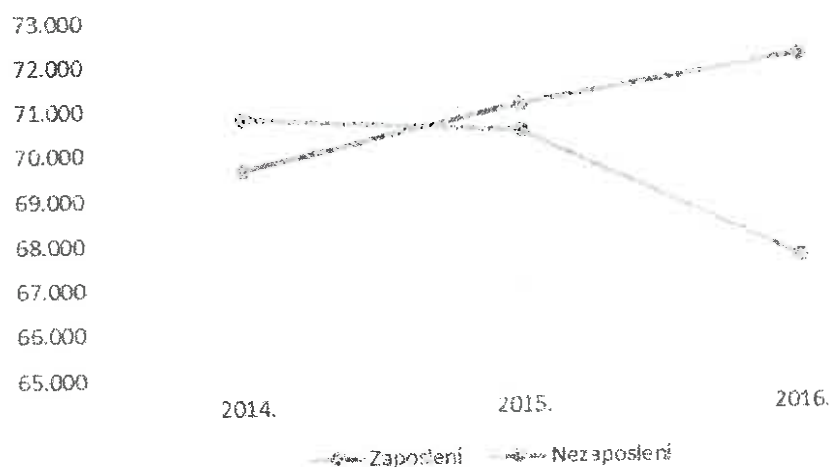
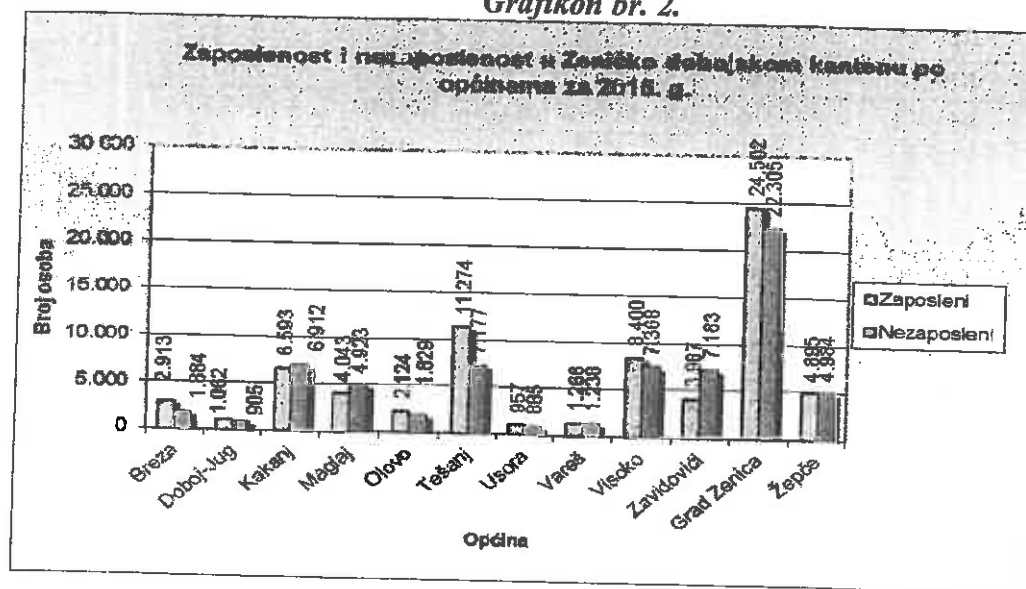

Tabela br. 3.2.: Pregled prosječnog broja zaposlenih i nezaposlenih osoba po općinama Zeničko-dobojskog kantona – stanje sa 31.12.2016. godine

Zeničko-dobojski kanton	Broj zaposlenih godišnji prosjek 2016. g.		Broj nezaposlenih		Radna snaga	Stopa nezaposlenosti u %
Općina/Grad	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene		
1	2	3	4	5	6	7
Breza	2.913	711	1.836	1.211	4.749	38,7
Doboj-Jug	1.062	307	852	464	1.914	44,5
Kakanj	6.593	1.889	6.721	3.503	13.314	50,5
Maglaj	4.043	1.801	4.843	2.721	8.877	54,5
Olovo	2.145	972	1.727	932	3.851	44,8
Tešanj	11.274	4.802	6.995	3.317	18.269	38,5
Usora	957	271	824	462	1.781	46,3
Vareš	1.266	414	1.185	644	2.451	48,3
Visoko	8.400	3.421	7.190	3.827	15.590	46,1
Zavidovići	3.987	1.664	7.073	3.437	11.060	64
Grad Zenica	24.502	9.228	22.003	12.153	46.505	47,3
Žepče	4.895	2.133	4.962	2.545	9.947	49,9
UKUPNO ZDK	72.106	27.613	66.202	35.216	138.308	47,9
Federacija	457.974	182.247	377.854	202.075	835.852	45,21%

Grafikon br. 2.

Iz tabele broj 3.2 i grafikona broj 2. možemo vidjeti da četiri od dvanaest općina imaju veći broj nezaposlenih u odnosu na broj zaposlenih, tj. stopa nezaposlenosti u tim općinama iznosi preko 50%. Najveća stopa nezaposlenosti je u Zavidovićima 64%, Maglaju 54,5% i Kakanju 50,5%. Iz navedenih podataka vidljivo je da je broj nezaposlenih u Zeničko-dobojskom kantonu u 2016. godini bio manji od broja zaposlenih i da stopa registrirane nezaposlenosti iznosi 47,9%.

Registrovani broj nezaposlenih u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosi 372.207 što je manje za 4,5% u odnosu na 2015. godinu. Registrovana nezaposlenost u Kantonu u decembru 2016. godine iznosi 66.202 lica koja traže zaposlenje, što je manje za 3.088 ili 4,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj nezaposlenih u Zeničko-dobojskom kantonu u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 17,8%. Najveći broj nezaposlenih lica registriran je u općini Zavidovići, Gradu Zenica i općini Visoko. Najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan je u općinama Doboj - Jug i Usora a što je i očekivano s obzirom na broj stanovnika.

Smanjenje broja nezaposlenih registrirano je u svim općinama Kantona, a najviše općinama Doboj-Jug za 12,0% i Usori za 11,9%, a najmanje u Žepču za 1,0%.

Stepen nezaposlenosti, prema registrovanim podacima, u odnosu na radnu snagu u FBiH u 2016. godini iznosi 44,8%, a u Zeničko-dobojskom kantonu 47,9%.

Ukupan broj penzionera u FBiH u decembru 2016. godine iznosi 409.335, što je za 1,8% više nego u istom periodu prethodne godine.

U Zeničko-dobojskom kantonu broj penzionera u decembru 2016. godine iznosi 61.519 što je za 1,5% više u odnosu na prethodnu godinu, sa učešćem od 15,0% u odnosu na ukupan broj penzionera u FBiH.

Broj penzionera se povećao u svim općinama Zeničko-dobojskog kantona, a najviše u Zenici za 5,3% i Visokom za 1,8%. Prosječna isplaćena penzija u decembru 2016. godine u FBiH iznosi 369 KM, što je više za 0,8 %, dok u ZDK prosječna isplaćena penzija iznosi 382 KM što je više za 0,9% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene penzije zabilježeno je u skoro svim općinama ZDK, najviše u Kaknju za 2,0%, a jedino smanjenje zabilježeno je u Usori za 0,1%.

Tabela br.3.3. Broj registrovanih zaposlenih na jednog penzionera i prosječne penzije po općinama u 2016. godini

Općina	Broj zaposlenih na 1 penzionera	Broj zaposlenih (prosjeak 2016.god)	Broj penzionera	Prosječna penzija
1	2	3	6	7
Breza	1,00	2.913	2.910	400,90
Doboj-Jug	1,13	1.062	942	333,60
Kakanj	1,11	6.593	5.961	424,20
Maglaj	1,21	4.043	3.353	345,70
Olovo	1,04	2.145	2.034	364,10
Tešanj	2,22	11.274	5.077	339,50
Usora	2,08	957	460	326,40
Vareš	0,61	1.266	2.067	373,00
Visoko	1,13	8.400	7.466	386,70
Zavidovići	0,71	3.987	5.594	344,40
Zenica	1,13	24.502	21.698	403,80
Žepče	1,24	4.895	3.957	349,30
UKUPNO ZDK	1,17	72.106	61.519	382,20
Federacija BiH	1,33	457.974	345.629	398,40

• Pravne osobe i obrtnici

Tabela br.3.4. Struktura poslovnih subjekata u Zeničko-dobojskom kantonu za 2016. godinu

Grad/Općina	Stanovništvo	Broj poduzeća				Broj poduzeća na 1000 stanovnika
		Pravna lica	U sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici	Ukupno (pravna lica + obrtnici)	
1	2	3	4	5	6	7
Breza	13.829	211	165	236	612	44
Doboj-Jug	4.057	142	88	145	375	92
Kakanj	37.225	475	340	582	1.397	38
Maglaj	22.932	339	203	355	897	40
Olovo	9.707	169	109	151	429	44
Tešanj	43.333	916	504	898	2.318	54
Usora	6.520	159	61	90	310	48
Vareš	8.345	163	123	207	493	59
Visoko	39.549	859	520	1255	2.634	67
Zavidovići	35.557	433	314	445	1.192	34
Grad Zenica	109.950	1907	1335	2001	5.243	48
Žepče	30.027	539	361	409	1.309	44
UKUPNO ZDK	362.048	6312	4123	6774	17.209	48

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2016. godine iznosio je 105.083, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u Zeničko-dobojskom kantonu iznosi 17.209 i viši je za 877 ili 5,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Registрован broj pravnih lica u 2016. godini u FBiH iznosio je 55.487, što je više za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu, dok u Zeničko-dobojskom kantonu broj registrovanih pravnih lica iznosi 6.312, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 176 ili 2,9%. Broj registrovanih pravnih osoba u Kantonu učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 11,4%.

Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosi 49.596, što je manje za 0,1% u odnosu na prethodnu godinu. U Zeničko-dobojskom kantonu broj registrovanih obrtnika iznosi 6.774 što je više za 574 ili 13,7% u odnosu na 2015. godinu. Broj registrovanih fizičkih lica obrtnika u Zeničko-dobojskom kantonu učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 13,7%

4. ZAPOSLENOST NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

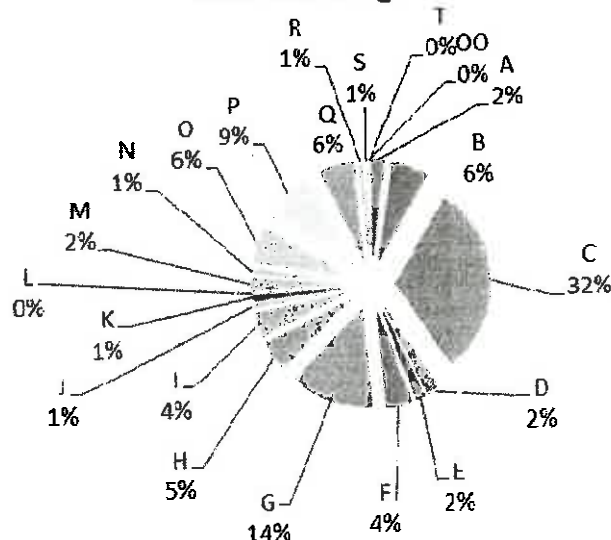
Zeničko-dobojski kanton je nosilac razvoja privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine s obzirom da su metalurgija i metaloprerađivačka industrija, proizvodnja energije, rudarstvo, šumarstvo i drvoprerađivačka industrija, građevinarstvo i prehrambena industrija najrazvijenije industrijske grane. Skoro 80 % ukupnih privrednih aktivnosti u oblasti proizvodnje i izvoza čine velika i srednja preduzeća.

Spor rast zaposlenosti je uzrokovan i naslijeđenom nepovoljnom strukturom privrede, uništenim proizvodnim kapacitetima, tranzicijskim procesima te sporim reformama. Velika državna preduzeća, u kojima je bio zaposlen najveći broj stanovnika ili su prestala raditi ili rade sa minimalnim kapacitetima, a sa druge strane osnivanje novih preduzeća i razvoj poduzetništva nisu bili dovoljno snažni da ublaže gubitak radnih mjesta.

Kanton posjeduje značajne potencijale za razvoj malih i srednjih preduzeća koja mogu podržati djelatnost i razvoj velikih preduzeća kod obezbjeđenja sirovina, repromaterijala, rezervnih dijelova te korištenju finalnih proizvoda velikih preduzeća u svojoj proizvodnji. Mala i srednja preduzeća su najvažniji segment evropske privrede i ključni faktor integracija novih zemalja u privrednu strukturu Evropske unije. Ova preduzeća predstavljaju ključni izvor preduzetničkih vještina, inovacija i u najvećoj mjeri doprinose privrednoj i socijalnoj koheziji. Brže se prilagođavaju novim trendovima, nosioci su zapošljavanja, a pogotovo u uslovima recesije pokazala su se bolje nego velika preduzeća.

Grafikon br. 3.

**Prosječan broj zaposlenih po područjima
SKD u 2016. godini**

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku najveći broj zaposlenih je u prerađivačkoj djelatnosti i u ukupnom broju zaposlenih učestvuju u procentu 31,65% i trgovini na veliko i trgovini na malo; popravak motornih vozila - u ukupnom broju zaposlenih učestvuju u procentu 13,24%.

Analizirajući prethodnu tabelu može se zaključiti da se broj zaposlenih u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu značajnije povećao u prerađivačkoj djelatnosti i trgovini na veliko i trgovini na malo; popravak motornih vozila, a broj zaposlenih u djelatnostima vađenje rude i kamena i informacija i komunikacija se smanjio.

Tabela br. 4.1.: Pregled zaposlenih po područjima standardne klasifikacije djelatnosti

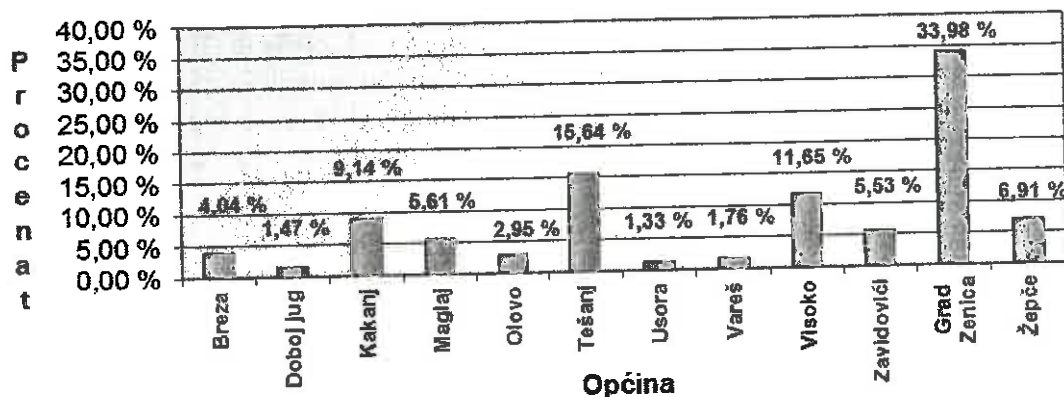
Oznaka	Djelatnost	Prosječan broj zaposlenih u 2015. godini	Udio u %	Prosječan broj zaposlenih u 2016. godini	Udio u %
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1.572	2,21	1.697	2,35
B	Vađenje ruda i kamena	4.763	6,70	4.635	6,43
C	Prerađivačka industrija	22.411	31,53	22.822	31,65
D	Proiz.snbd./opskrba elekt.energ, gasom/plinom, parom i klimatizacija	1.666	2,34	1.634	2,27
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1.194	1,68	1.151	1,60
F	Građevinarstvo	3.150	4,43	3.128	4,34
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravak motonih vozila i motocikla	9.628	13,55	10.264	14,23
H	Prijevoz i skladištenje	3.720	5,23	3.675	5,10
I	Djelatnosti pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane (hotelijersko ugostiteljstvo)	2.783	3,92	2.917	4,05
J	Informacije i komunikacije	764	1,07	670	0,93
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	880	1,24	874	1,21
L	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	145	0,20	140	0,19
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.372	1,93	1.534	2,13
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	704	0,99	718	1,00
O	Javna uprava i odbrana/obrana; obavezno soc. osiguranje	4.410	6,20	4.351	6,03
P	Obrazovanje	6.660	9,37	6.606	9,16
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	4.285	6,03	4.251	5,90
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	366	0,51	418	0,58
S	Ostale uslužne djelatnosti	606	0,85	621	0,86
T	Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; djelatnost domaćinstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0,00	0	0,00
OO	Neraspoređeno po djelatnostima KD		0,00	0	0,00
	UKUPNO	71.079	100	72.106	100

Tabela br.4.2.: Pregled prosječne zaposlenosti po općinama Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2016. godina

Područje	2014		2015		2016		Lančani index		
	broj	%	broj	%	broj	%	2014.	2015.	2016.
Breza	2.934	4,21 %	2.918	4,11 %	2.913	4,04 %	100	99,45	99,28
Doboj-Jug	959	1,38 %	1000	1,41 %	1062	1,47 %	100	104,28	110,74
Kakanj	6.768	9,71 %	6.729	9,47 %	6.593	9,14 %	100	99,42	97,41
Maglaj	3.621	5,20 %	4.026	5,66 %	4.043	5,61 %	100	111,18	111,65
Olovo	1.771	2,54 %	1.916	2,70 %	2.124	2,95 %	100	108,19	119,93
Tešanj	10.078	14,47 %	10.654	14,99 %	11.274	15,64 %	100	105,72	111,87
Usora	723	1,04 %	759	1,07 %	957	1,33 %	100	104,98	132,37
Vareš	1.320	1,89 %	1.275	1,79 %	1.266	1,76 %	100	96,59	95,91
Visoko	8.581	12,32 %	8.438	11,87 %	8.400	11,65 %	100	98,33	97,89
Zavidovići	3.642	5,23 %	3.768	5,30 %	3.987	5,53 %	100	103,46	109,47
Grad Zenica	24.694	35,45 %	24.338	34,24 %	24.502	33,98 %	100	98,56	99,22
Žepče	4.577	6,57 %	5.258	7,40 %	4.985	6,91 %	100	114,88	108,91
ZDK	69.668	100,00 %	71.079	100,00 %	72.106	100,00 %	100	102,03	103,50

Grafikon br.4

Udio zaposlenosti po općinama za 2016. godinu iskazano u procentima

Kao što se iz tabele broj 4.2. vidi, u periodu 2014–2016. godina, prosječna zaposlenost u Kantonu ima blagi trend rasta. Uporedbom podataka uočljivo je da, iako je u 2015. godini ostvareno ukupno povećanje broja zaposlenih u odnosu na 2014. godinu, općine Breza, Kakanj, Vareš i Visoko bilježe konstantan pad zaposlenosti u 2015. i 2016. godini, dok se u općini Žepče nakon porasta broja zaposlenih u 2015. godini, u 2016. godini se taj broj počeo smanjivati. Najveći index porasta broja zaposlenih je ostvarila Općina Usora gdje je u 2014. godini broj zaposlenih bio 723, dok je u 2016. godini 957, odnosno za 32,37,87% veći, a po ukupnom broju osoba najviše je napredovala općina Tešanj gdje je u 2014. godini broj zaposlenih bio 10.078, dok je u 2016. godini 11.274, odnosno za 11,87% veći.

U 2016. godini, u ukupnom udjelu zaposlenih i dalje prednjači Grad Zenica sa 33,98% iako je taj udio manji u odnosu na 2014. godinu kada je iznosio 35,45%. Najmanji udio ima općina Usora 1,33%, što je i za očekivati s obzirom na broj stanovnika, međutim, u ovoj općini se bilježi ukupni rast zaposlenih.

Ovi podaci ukazuju da se na području Kantona ostvaruje manji ekonomski rast od potencijalnog, odnosno ne stvara se dovoljan broj novih radnih mjesta.

Tabela br.4.3. Komparacija zaposlenosti po pojedinim kantonima

Kanton	stanje na 31.12	2012	2013	2014	2015	2016	Prosječna stopa rasta zaposlenosti	Prosječna isplaćena plaća 2016.
Unsko-sanski	Zaposleni	31.683	31.863	32.155	31.853	32.778	0,90	811
	Nezaposleni	44.734	46.203	46.341	46.600	44.192		
Posavski	Zaposleni	5.739	5.600	5.660	5.761	5.809	0,30	729
	Nezaposleni	5.602	5.586	5.578	5.465	5.070		
Tuzlanski	Zaposleni	80.767	80.727	81.588	83.427	84.736	1,20	744
	Nezaposleni	98.289	98.956	98.797	96.429	91.693		
Zeničko-dobojski	Zaposleni	68.649	68.554	69.668	71.079	72.106	1,20	730
	Nezaposleni	69.212	70.778	70.462	69.290	66.202		
Bosansko-podrinjski	Zaposleni	6.036	6.255	6.458	6.556	6.717	2,70	743
	Nezaposleni	3.637	3.693	3.636	3.570	3.502		
Srednjobosanski	Zaposleni	38.719	38.975	40.745	41.615	43.474	2,90	678
	Nezaposleni	40.356	41.711	41.804	40.848	38.748		
Hercegovačko-neretvanski	Zaposleni	45.422	46.712	48.245	48.661	48.068	1,40	928
	Nezaposleni	31.363	32.550	33.818	34.453	33.327		
Zapadnohercegovački	Zaposleni	16.462	16.205	16.415	17.096	17.794	2,00	759
	Nezaposleni	9.741	10.480	10.974	11.393	11.572		
Kanton Sarajevo	Zaposleni	126.265	122.862	125.184	126.609	129.031	0,50	1018
	Nezaposleni	73.018	72.493	71.415	72.545	69.163		
Kanton 10	Zaposleni	9.569	9.360	9.469	9.464	9.461	-0,30	848
	Nezaposleni	8.900	9.492	9.440	9.272	8.738		
Federacija BiH	Zaposleni	437.331	435.113	443.587	450.121	457.974	1,20	839
	Nezaposleni	384.852	391.942	392.265	389.865	372.207		

Komparacijom broja zaposlenih i nezaposlenih po kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine, za period 2012-2016. godina, evidentno je da je razlika zaposlenih i nezaposlenih u Kantonu Sarajevo najveća, tj da je broj zaposlenih za 59.868 veći od broja nezaposlenih u 2016. godini, isti pozitivan trend imaju i Hercegovačko-neretvanski sa 14.741 više zaposlenih u odnosu na nezaposlene, zatim slijede Zapadnohercegovački sa 6.222 i Zeničko-dobojski kanton sa 5.904. Za razliku od ostalih kantona, Unsko-sanski kanton bilježi veći broj nezaposlenih u odnosu na zaposlene za 11.414 osoba, a Tuzlanski kanton za 6.957. Prosječna stopa rasta zaposlenosti u periodu 2012-2016. godina je u svim kantonima pozitivna, osim u Kantonu 10 gdje je pad zaposlenosti za 0,3%, dok je u Srednjobosanskom kantonu zabilježen najveći rast stope zaposlenosti za 2,9%, Bosansko-podrinjskom 2,7% i Zapadnohercegovačkom 2%. Zeničko-dobojski kanton, kao i Tuzlanski, imaju stopu rasta 1,2%.

Tabela br.4.4. Zaposleni prema stepenu stručnog obrazovanja u Kantonu

Stepen stručnog obrazovanja	Mart 2014.		Mart 2015.		Mart 2016.	
	ZO	% Udio	ZO	% Udio	ZO	% Udio
Nekvalifikovani radnik (NK)	4.052	6,58%	3.532	5,61%	3.546	5,55%
Priučeni-polukvalifikovan radnik (PK)	1.779	2,89%	1.571	2,50%	1.556	2,43%
Kvalifikovani radnik (KV)	13.698	22,23%	12.855	20,42%	12.460	19,50%
Visokokvalifikovani radnik (VKV)	3.280	5,32%	3.157	5,01%	2.989	4,68%
Niže stručno obrazovanje (NSS)	1.435	2,33%	2.728	4,33%	2.010	3,15%
Srednje stručno obrazovanje (SSS)	24.635	39,98%	25.787	41,10%	27.619	43,22%
Više stručno obrazovanje (VŠ)	3.581	5,81%	3.504	5,57%	3.380	5,29%
Visoko stručno obrazovanje (VSS)	9.164	14,87%	9.829	15,61%	10.344	16,19%
UKUPNO	61.624	100,00%	62.963	100,00%	63.904	100,00%

Nisu obuhvaćeni zaposleni u odbrani, kao ni zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama
(Podaci preuzeti iz Statističkog biltena 251/2017 FZS).

Iz tabele br.4.4. može se vidjeti da udio zaposlenih prema stepenu stručne spreme u većini zanimanja (NK, PK, VKV, NSS) u odnosu na ukupan broj zaposlenih uglavnom opada, dok je kod osoba sa većim stepenom obrazovanja (SSS,VSS) primjetan rast udjela u broju zaposlenih. Posebno posmatrajući osobe sa VSS, vidljivo je da je od 14,87% (9.164 zaposlenih VSS), koliko je iznosio udio u ukupnom broju zaposlenih u martu 2014. godine, u martu 2015. godine porastao je na 15,61% (9.829), dok je u martu 2016. godine dostigao udio od 16,19% (10.344) u ukupnom broju zaposlenih osoba, što je još uvijek nedovoljno u odnosu na europski prosjek.

5. NEZAPOSLENOST NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

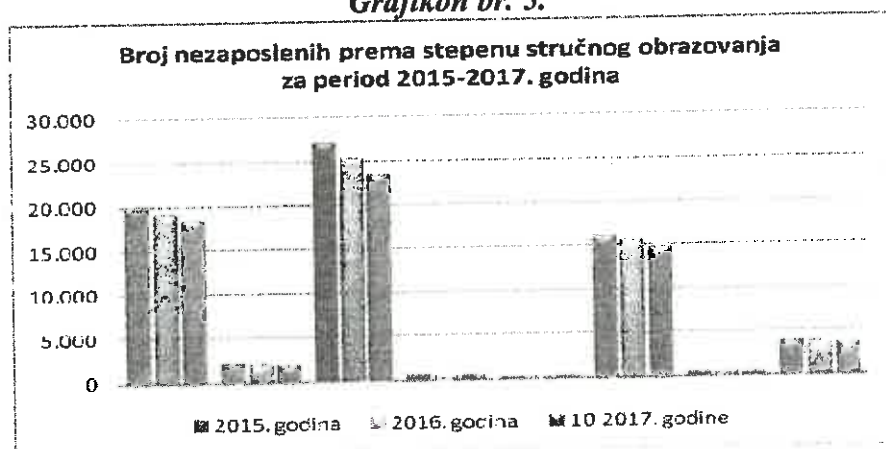
U Kantonu, kao i u čitavoj Federaciji BiH prisutni su negativni trendovi na tržištu rada, a naročito je još uvijek izražen problem visoke nezaposlenosti. Mogućnost zapošljavanja je u direktnoj vezi sa ukupnim političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u Bosni i Hercegovini. S ciljem iznalaženja adekvatnih rješenja na svim nivoima vlasti potrebne su sveobuhvatne analize i donošenje niza konkretnih mjera.

U 2016. godini evidentirano je ukupno 66.202 osoba koje traže posao, i prosječan broj zaposlenih 72.106. U 2017. godini, u mjesecu septembru, broj nezaposlenih je 62.876, a broj zaposlenih 75.850. U 2017. godini, u odnosu na prethodnu je zabilježen pad nezaposlenosti za 3.326 osoba, te povećanje broja zaposlenih za 3.744 osoba. Broj nezaposlenih koji prvi put traže zaposlenje u 2017. godini je 10.653 osobe. Strateški cilj programa rada Ministarstva i u 2018. godini će biti usmjeren na aktivnosti kojima se stvara ambijenta za zapošljavanje mladih nezaposlenih osoba, a naročito na aktivnosti sufinansiranja prvog zapošljavanja.

Tabela br.5.1.: Pregled nezaposlenih osoba u odnosu na stepen stručnog obrazovanja

Stepen stručnog obrazovanja	2015. godina		2016. godina		10.2017. godine	
	NO	% Udio	NO	% Udio	NO	% Udio
Nekvalifikovani radnik (NK)	19.723	28,46%	19.067	28,80%	18.282	29,31%
Priučeni-polukvalifikovan radnik (PK)	2.081	3,00%	1.942	2,93%	1.796	2,88%
Kvalifikovani radnik (KV)	26.913	38,84%	25.282	38,19%	23.401	37,52%
Visokokvalifikovani radnik (VKV)	417	0,60%	363	0,55%	360	0,58%
Niže stručno obrazovanje (NSS)	148	0,21%	149	0,23%	143	0,23%
Srednje stručno obrazovanje (SSS)	15.964	23,04%	15.492	23,40%	14.669	23,52%
Više stručno obrazovanje (VŠ)	353	0,51%	322	0,49%	303	0,49%
Visoko stručno obrazovanje (VSS)	3.691	5,33%	3.585	5,42%	3.423	5,49%
UKUPNO	69.290	100,00%	66.202	100,00%	62.377	100,00%

Grafikon br. 5.

Najveći broj nezaposlenih osoba u 2017. godini su kvalifikovana (KV) radna snaga - 23.401, nekvalifikovana (NK) radna snaga - 18.282, kao i osobe sa srednjom stručnom spremom 14.669, čiji je broj smanjen u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu. Najviše se smanjio broj kvalifikovane radne snage (KV) i to za 1.881, zatim sa srednjom stručnom spremom (SSS) za 823 osobe i nekvalifikovana radna snaga za 785.

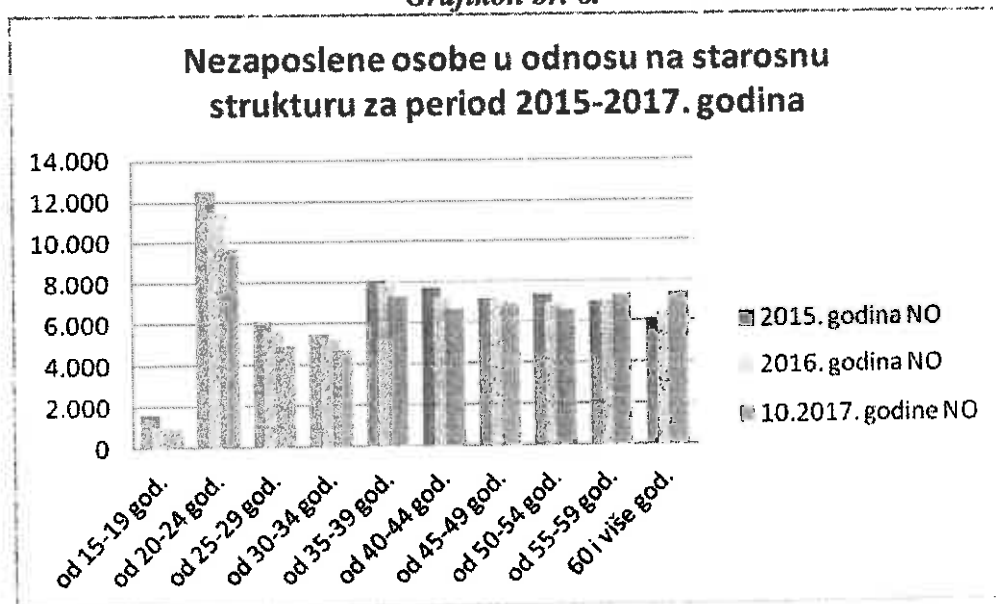
Od ukupnog broja osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba u 2017. godini gotovo jednu trećinu (29,31%) čine oni koji nemaju nikakvu stručnu kvalifikaciju. Ovo zajedno sa velikim udjelom osoba sa KV stručnom spremom (37,52%) ukazuje na vrlo nepovoljnu strukturu nezaposlenih osoba u pogledu stručne spreme. Neophodno je kroz primjenu Zakona o obrazovanju odraslih u Zeničko-dobojskom kantonu omogućiti obrazovanje, stručno osposobljavanje, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju i specijalizaciju u okviru brojnih zanimanja, što će u konačnici poboljšati i strukturu nezaposlenih osoba u pogledu stručne spreme.

S obzirom da se analizom podataka nezaposlenih osoba uočilo da je velik broj nezaposlenih osoba sa VSS i SSS/KV stručnom spremom, Vlada Zeničko-dobojskog kantona i u 2016/2017. godini odobrila sredstva za poticaj zapošljavanja mladih nezaposlenih osoba – VSS i SSS/KV pripravnika za period 2016-2017. godina. Ovim projektom 100 pripravnika VSS struke je zaposleno na godinu dana i 100 pripravnika SSS/KV struke na šest mjeseci, a s ciljem sticanja radnog iskustva u zanimanju za koje su se školovali i koje će im biti od pomoći za ravnopravno natjecanje na tržištu rada.

Tabela br.5.2.: Pregled nezaposlenih osoba, u odnosu na starosnu i spolnu strukturu za period od 01.01.2015.godine do oktobra 2017. godine

Godine starosti	Spol	2015. godina		2016. godina		10.2017. godina	
		NO	Index	NO	Index	NO	Index
od 15-19 god.	Svega	1.633	2,36%	1.029	1,55%	899	1,44%
	Žena	762	2,15%	499	1,42%	446	1,30%
od 20-24 god.	Svega	12.509	18,05%	11.493	17,36%	9.690	15,53%
	Žena	6.001	16,90%	5.676	16,18%	5.101	14,86%
od 25-29 god.	Svega	6.115	8,83%	5.667	8,56%	4.918	7,88%
	Žena	3.405	9,59%	3.314	9,44%	3.022	8,80%
od 30-34 god.	Svega	5.499	7,94%	5.214	7,88%	4.692	7,52%
	Žena	3.205	9,03%	3.148	8,97%	2.968	8,64%
od 35-39 god.	Svega	8.150	11,76%	7.973	12,04%	7.299	11,70%
	Žena	4.659	13,12%	4.762	13,57%	4.612	13,43%
od 40-44 god.	Svega	7.731	11,16%	7.246	10,95%	6.687	10,72%
	Žena	4.056	11,43%	3.942	11,23%	3.807	11,09%
od 45-49 god.	Svega	7.199	10,39%	7.124	10,76%	6.938	11,12%
	Žena	3.774	10,63%	3.862	11,01%	3.818	11,12%
od 50-54 god.	Svega	7.348	10,60%	6.932	10,47%	6.592	10,57%
	Žena	3.850	10,85%	3.655	10,42%	3.589	10,45%
od 55-59 god.	Svega	6.971	10,06%	7.046	10,64%	7.306	11,71%
	Žena	3.395	9,56%	3.575	10,19%	3.795	11,05%
60 i više god.	Svega	6.135	8,85%	6.478	9,79%	7.356	11,79%
	Žena	2.393	6,74%	2.656	7,57%	3.178	9,26%
Ukupno	Svega	69.290	100,00%	66.202	100,00%	62.377	100,00%
	Žena	35.500	100,00%	35.089	100,00%	34.336	100,00%

Grafikon br. 6.

U pregledu nezaposlenih osoba i podacima predloženim u tabeli broj 5.2. data je detaljna prezentacija u odnosu na starosnu i spolnu strukturu nezaposlenih osoba za 2015., 2016., i oktobar 2017. godine. Uočljivo je da je veliki broj nezaposlenih osoba u dobnoj granici od 20 do 50 godina starosti, odnosno u dobi najveće radne aktivnosti.

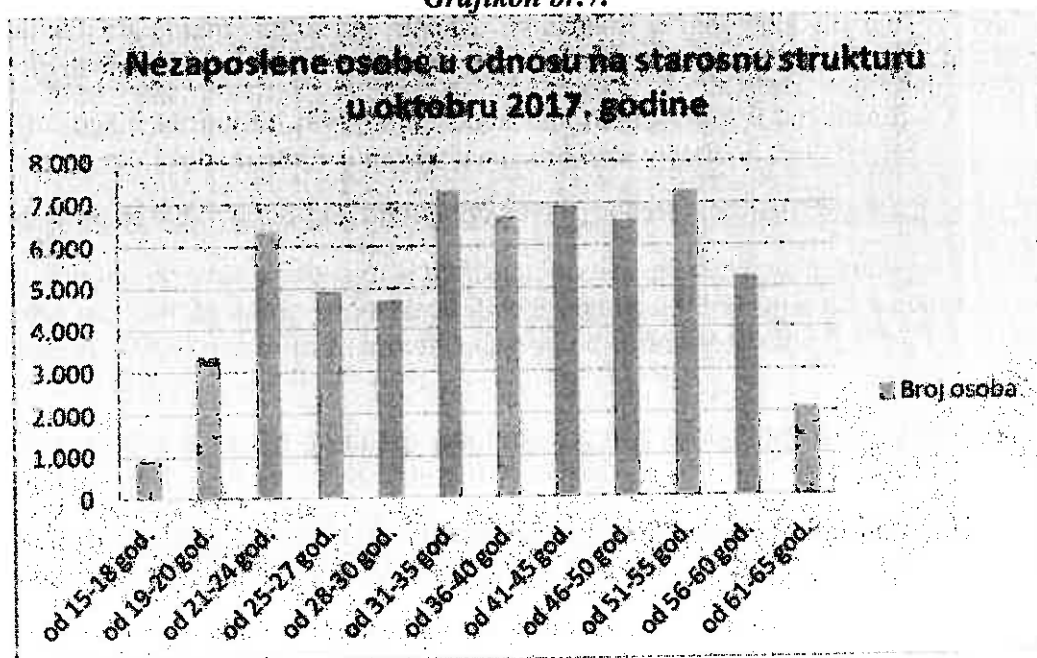
Broj mladih nezaposlenih osoba u skupini od 20-34 godine starosti je 19.300 osoba ili 30,94% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u ovom periodu. Broj nezaposlenih žena u oktobru 2017. godine u odnosu na 2016. godinu smanjio se za 753 osobe.

Najbrojnija skupina žena koje traže zaposlenje je starosne dobi od 20 do 24 godine (5.101 osoba) i od 35 do 39 godina (4.612 osoba).

Tabela br. 5.3.: Pregled nezaposlenih osoba u oktobru 2017. godine u odnosu na dužinu čekanja zaposlenja i starosnu strukturu

Dužina čekanja zaposlenja	Spol	Starosna struktura													Ukupno
		od 15-18 god.	od 19-20 god.	od 21-24 god.	od 25-27 god.	od 28-30 god.	od 31-35 god.	od 36-40 god.	od 41-45 god.	od 46-50 god.	od 51-55 god.	od 56-60 god.	od 61-65 god.	Preko 65 god.	
Do godine	Ukupno	769	2.596	2.807	2.131	1.732	2.141	1.669	1.452	1.236	1.322	906	268		19.029
	Žena	374	1.243	1.446	1.195	944	1.050	746	663	534	508	244	80		9.027
1-2 godine	Ukupno	122	573	1.352	717	624	808	627	531	454	459	418	145		6.830
	Žena	66	306	739	431	384	444	329	285	237	209	134	42		3.606
2-3 godine	Ukupno	8	119	877	244	298	435	355	342	300	364	270	87		3.699
	Žena	6	77	461	177	202	279	195	188	165	189	93	27		2.059
3-4 godine	Ukupno	0	36	581	231	255	380	330	341	248	307	235	85		3.029
	Žena		26	323	154	163	251	186	174	140	131	94	28		1.670
4-5 godina	Ukupno	0	23	384	231	216	338	326	252	241	250	207	79		2.547
	Žena		20	230	161	147	220	173	130	126	118	90	28		1.443
5-8 godina	Ukupno	0	0	334	1.072	558	978	848	737	713	941	587	268		7.036
	Žena			222	683	380	676	452	386	377	513	273	106		4.068
8-10 godina	Ukupno	0	0	8	264	530	472	429	530	467	577	443	188		3.908
	Žena			8	199	385	358	279	329	275	275	194	86		2.388
10-15 godina	Ukupno	0	0	0	28	479	1.513	991	1.054	1.147	1.267	903	432		7.814
	Žena				22	363	1.159	668	679	689	765	521	223		5.089
15 godina i više	Ukupno	0	0	0	0	0	234	1.112	1.699	1.786	1.819	1.284	551		8.485
	Žena						175	779	984	1.046	1.087	625	290		4.986
Ukupno	Ukupno	899	3.347	6.343	4.918	4.692	7.299	6.687	6.938	6.592	7.306	5.253	2.103	0	62.377
	Žena	446	1.672	3.429	3.022	2.968	4.612	3.807	3.818	3.589	3.795	2.268	910	0	34.336

Grafikon br. 7.

U tabeli broj 5.3. data je detaljna prezentacija podataka broja nezaposlenih osoba u oktobru 2017. godine, sa ciljem izvršenja analize podataka u pogledu dužine čekanja zaposlenja nezaposlenih osoba, posmatrano po starosnim grupama i spolnoj strukturi nezaposlenih osoba.

Osim toga o tretiranim pitanjima i podacima predloženim u tabeli broj 5.3. dat je i grafički prikaz nezaposlenih osoba u odnosu na starosnu strukturu (grafikon broj 7).

Konačno, na osnovu uvida u prethodnu tabelu, uočava se sljedeće:

- Posmatrano po svim starosnim skupinama: do godinu dana posao traži 30,51% nezaposlenih osoba, od 1 do 2 godine 10,95%, od 2 do 3 godine 5,93%, od 3 do 4 godina 4,86%, od 4 do 5 godina 4,08%, od 5 do 8 godina 11,28%, od 8 do 10 godina 6,27%, od 10 do 15 godina 12,53% i preko 15 godina 13,60%.
- U starosnoj dobi do 35 godina posao traži 31.947 osoba, odnosno 44,08%, što je za 4.449 osoba manje nego u istom periodu 2016. godine.
- U starosnoj dobi iznad 35 godina posao traži 35.082 osoba, odnosno 55,91%, što je za 203 osobe manje nego u istom periodu 2016. godine.

Analizirajući podatke u prethodnoj tabeli uočava se da najviše osoba koje su prijavljene u Službi za zapošljavanje, na posao čekaju do jednu godinu i to 19.029 osoba. Čak 20.207 osoba, (32,40%), nalazi se na evidenciji nezaposlenih duže od 8 godina, što je sigurno teže zapošljiva kategorija s obzirom na vrijeme provedeno na birou zbog čega je neophodna kontinuirana edukacija i unapređenje znanja o novim tehnološkim dostignućima, savremenim proizvodnim procesima, kao i vještinama koje se traže na tržištu rada, jer sa dužim vremenom provedenim na evidenciji nezaposlenih gube na kvalitetu znanja i kvalitetu postojećih vještina

Prema starosnoj strukturi najviše nezaposlenih osoba je u dobi od 51-55 godina, i to 7.306 osoba, od čega je 3.795 žena, potom od 31-35 godina 7.299 osoba, od čega 4.612 žena.

Iz pregleda nezaposlenih osoba u odnosu na dužinu čekanja zaposlenja uočljivo je da je nezaposlenost u Zeničko-dobojskom kantonu dugoročnog (strukturnog) karaktera, jer 69,49% nezaposlenih na evidenciji nezaposlenih se nalazi duže od 12 mjeseci.

Tabela br. 5.4.: Pregled nezaposlenih osoba bez radnog staža u odnosu na stručno obrazovanje za oktobar 2017. godine

BIRO	Ukupno	od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
			VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Breza	747	578	75	1	295	3	0	188	5	180
Doboj-Jug	283	191	13	0	69	0	0	73	4	124
Kakanj	3769	2356	268	4	779	4	4	1507	87	1116
Maglaj	2329	1666	77	3	304	0	0	599	58	1288
Olovo	906	556	63	2	327	0	0	215	3	296
Tešanj	2225	1325	128	2	452	2	2	723	36	880
Usora	356	234	11	1	74	0	1	124	3	142
Vareš	397	285	23	0	136	0	0	98	6	134
Visoko	2429	1570	229	7	569	0	1	762	15	846
Zavidovići	3373	2043	169	2	886	0	1	1088	48	1179
Zenica	11219	7092	777	23	2883	44	19	3443	296	3734
Žepče	1864	1173	75	0	438	0	0	593	24	734
UKUPNO	29.897	19.069	1.908	45	7.212	53	28	9.413	585	10.653

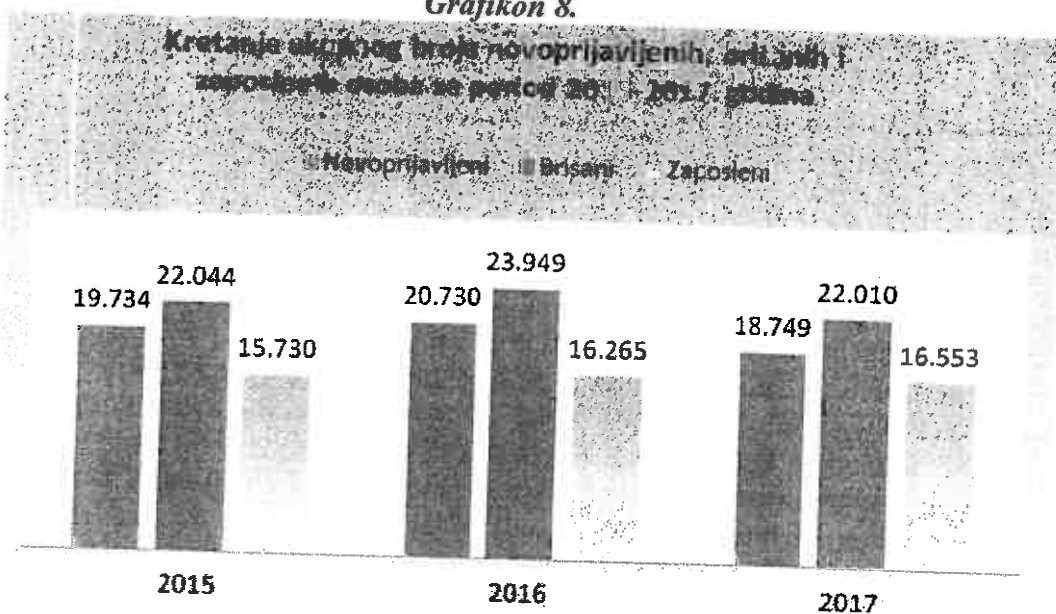
U tabeli broj 5.4. dat je pregled podataka o nezaposlenim osobama „bez radnog staža“ po općinama i po stručnom obrazovanju za oktobar 2017. godine. Ukoliko se uporedi broj nezaposlenih osoba bez radnog staža sa ukupnim brojem nezaposlenih osoba u Kantonu, uočava se da broj nezaposlenih „bez radnog staža“ učestvuje sa 47,93% u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Najveći broj osoba bez radnog staža u 2017. godini je sa kvalifikacijom NKV (10.653), KV(9.413), SSS (7.212) i VSS (1.908). Udio žena u broju nezaposlenih osoba bez radnog staža veći u odnosu na muške osobe i iznosi 63,78%.

Tabela br. 5.5.: Pregled nezaposlenih osoba koje su novoprijavljene, brisane sa evidencija i zaposlene uz posredovanje službe ZE-DO kantona

Godina	Obilježje		Breza	Doboj-Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
2015.	od 1.1.2015. do 31.12.2015.	Novoprijavljeni	584	324	1.833	1.303	531	2.866	178	437	2.117	2.115	6.000	1.446	19.734
		Brisani	655	373	1.894	1.543	537	3.500	241	441	2.347	2.287	6.695	1.531	22.044
		Zaposleni	450	284	1.315	1.232	395	2.578	136	279	1.622	1.658	4.683	1.098	15.730
		Ukupno NO	1.950	968	7.015	5.009	1.933	7.478	935	1.320	7.617	7.343	22.708	5.014	69.290
	Zdravstvena zaštita		1.565	668	4.157	2.522	1.394	5.668	673	1.060	6.374	5.631	18.967	4.015	52.694
2016.	od 1.1.2016. do 31.12.2016.	Novoprijavljeni	631	322	2.007	1.287	522	3.075	164	340	2.246	1.973	6.426	1.737	20.730
		Brisani	724	432	2.253	1.463	649	3.629	275	474	2.665	2.286	7.288	1.811	23.949
		Zaposleni	489	275	1.522	1.069	234	2.648	142	299	1.884	1.631	4.937	1.135	16.265
		Ukupno NO	1.836	852	6.721	4.834	1.727	6.995	824	1.185	7.190	7.073	22.003	4.962	66.202
	Zdravstvena zaštita		1.465	586	4.172	2.670	1.358	5.329	579	963	6.006	5.449	18.451	4.111	51.139
10.2017.	od 1.1.2017. do 31.10.2017.	Novoprijavljeni	563	277	2.025	1.152	452	2.329	120	336	1.886	2.485	5.834	1.290	18.749
		Brisani	722	650	375	2.357	1541	486	3218	213	422	2.318	2.396	7.312	22.010
		Zaposleni	481	276	1.719	1.164	191	2.490	79	303	1.723	1.638	5.380	1.109	16.553
		Ukupno NO	1.753	759	6.377	4.432	1.629	6.272	732	1.098	6.778	7.184	20.727	4.636	62.377
	Zdravstvena zaštita		1.392	518	4.439	2.595	1.340	4.740	509	891	5.695	5.714	17.412	3.836	49.081

Grafikon 8.

U tabeli br. 5.5. dat je pregled novoprijavljenih nezaposlenih osoba, brisanih osoba sa evidencije, te zaposlenih osoba, sa osvrtom na podatke o ostvarivanju zdravstvene zaštite službeno registrovanih nezaposlenih osoba.

U 2017. godini do oktobra mjeseca, broj brisanih iz evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja u Zeničko-dobojskom kantonu je iznosio 16.553, što je za 288 osoba više nego u cijeloj 2016. godini. Najveći broj brisanih je u Zenici 5.380 osoba, Tešnju 2.490 osoba i Visokom 1.723, a najmanji u Usori 79 osoba i Olovu 191 osoba.

Učešće korisnika prava na zdravstveno osiguranje u ukupnom broju nezaposlenih osoba u 2015. godini učestvuje sa 76,04% (ili 52.694 osoba), u 2016. godine sa 77,24% (51.139 osoba), a do kraja oktobra mjeseca 2017. godine 78,68 % (49.081 osoba) Uočljiv je veliki broj lica koja ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu putem Službe za zapošljavanje. Iz ovoga je vidljivo da Služba za zapošljavanje veliki dio svojih resursa, kako materijalnih tako i ljudskih, koristi za regulisanje prava iz zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba. Stoga je neophodno što hitnije donijeti propise kako bi se administriranje zdravstvene zaštite nezaposlenih osoba izmjestilo iz ovog resora, kako bi Služba svoje kapacitete usmjerila na vršenje osnovne djelatnosti, a to je posredovanje u zapošljavanju.

Grafikon br. 9.

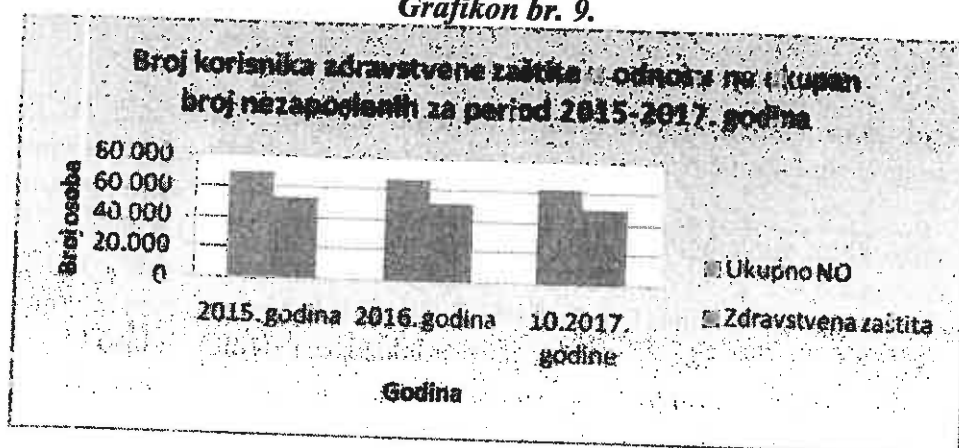

Tabela br. 5.6. Nezaposlene osobe sa VSS na evidenciji po godinama starosti i prema dužini traženja zaposlenja u oktobru 2017. godine

Dužina čekanja na zaposlenje	Starosna struktura											Ukupno
	19-20 god.	21-24 god.	24-27 god.	28-30 god.	31-35 god.	36-40 god.	41-45 god.	46-50 god.	51-55 god.	55-60 god.	61-65 god.	
Do 1 god	2	317	665	456	319	72	26	21	24	22	8	1.932
Od 1 – 2 godine	0	109	224	191	122	38	4	5	7	5	4	709
Od 2 – 3 godine	0	1	56	73	65	6	7	2	0	3	5	218
Od 3 – 4 godine	0	5	17	68	43	12	4	1	3	3	3	159
Od 4 – 5 godine	0	2	4	49	50	16	2	2	2	5	1	133
Od 5 – 8 godine	0	0	17	36	91	27	7	6	6	1	4	195
Od 8 – 10 godine	0	0	2	9	8	9	5	1	3	1	0	38
Od 10 – 15 godine	0	0	0	1	14	2	2	2	3	1	1	26
15 god i više	0	0	0	0	0	5	1	3	1	3	0	13
Ukupno	2	434	985	883	712	187	58	43	49	44	26	3.423

Učešće visokoobrazovanog kadra u ukupnoj nezaposlenosti pokazuje da tržište rada relativno lako absorbira ovu kategoriju nezaposlenih. Od ukupno registrovanih nezaposlenih lica sa visokom stručnom spremom, 1.868 osoba su starosne dobi od 25-30 godina. U periodu do godinu dana posao čeka 1.932 osobe, a 709 osoba od 1 - 2 godine.

Interesantan je podatak da osobe starosne dobi od 19-20 i 21-24 godine posao čekaju više od 5-8 godina. U trenutku prijavljivanja na evidenciju nezaposlenih pojedine osobe imaju završenu samo osnovnu školu, ali dok su na evidenciji nezaposlenih, oni se obrazuju, stiču viši stepen obrazovanja, veće kompetencije i vještine, kako bi brže došli do zaposlenja.

Velika nezaposlenost mladih je izvor drugih problema, kao što su ekonomska ovisnost, nemogućnost osamostaljivanja, visoka stopa rizika od siromaštva, mladi se teže odlučuju za bračnu zajednicu i planiranje porodice. U konačnici dolazi do mnogih poremećaja u kretanju društva u cjelini.

Handwritten signature/initials

Tabela 5.1.: Pregled nezaposlenih osoba prema podacima Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona sa 31.10.2017. godine

Rbr	Applikacija - obilježje	UKUPNO	Zenica	Breza	Doboj- Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Žepče
1	Ukupan broj lica koja traže ZAPOSLENJE (2+3+4+5+6)	62.377	20.727	1.753	759	6.377	4.432	1.629	6.272	732	1.098	6.778	7.184	4.636
	Žena	34.336	11.817	1.166	425	3.505	2.653	892	3.097	395	590	3.738	3.534	2.524
2	Demobilisana lica	8.985	2.545	178	149	534	772	163	1.353	190	252	1.132	918	799
	Žena	611	192	21	13	21	73	17	65	18	37	35	51	68
3	Broj nezaposlenih - RVI	675	184	11	12	37	83	13	80	12	14	60	110	59
	Žena	20	4	0	0	3	7	0	0	0	0	3	2	1
4	Broj evidentiranih nezaposlenih lica članova porodica poginulih boraca	679	183	26	6	89	2	10	56	3	4	92	20	183
	Žena	422	113	20	6	62	1	5	38	6	0	56	11	104
5	Broj evidentiranih nezaposlenih lica ostalih invalida	895	357	26	7	86	89	4	94	6	19	46	58	103
	Žena	325	127	13	4	27	31	1	34	2	8	17	22	39
6	Ostala nezaposlena lica	51.143	17.458	1.512	585	5.631	3.486	1.439	4.689	516	809	5.448	6.078	3.492
	Žena	32.958	11.381	1.112	402	3.392	2.541	869	2.960	369	545	3.627	3.448	2.312
7	Novoprijavljena lica	1.907	618	64	23	180	125	50	254	10	64	206	188	125
	Žena	881	292	39	10	87	53	25	120	4	19	94	73	65
8	Broj lica brisanih iz evidencije	2.441	779	70	39	228	176	39	328	18	55	219	320	170
	Žena	1.042	345	32	13	89	86	17	124	8	20	101	132	75
9	Broj korisnika novčane naknade	2.895	838	104	28	295	83	50	222	27	64	276	784	124
	Žena	1.187	360	41	10	113	50	15	101	18	20	142	266	51
10	Broj korisnika zdravstvene zaštite	49.081	17.412	1.392	518	4.439	2.595	1.340	4.740	509	891	5.695	5.714	3.836
	Žena	26.055	9.994	928	233	2.220	1.255	715	2.107	240	474	3.084	2.711	2.094
11	Broj prijavljenih slobodnih radnih mjesta	344	0	0	0	0	0	0	0	0	271	73	0	0
	Žena	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Broj stvarno zaposlenih u izvještajnom mjesecu	1.582	550	42	26	150	108	3	237	11	41	146	172	96
	Žena	696	255	23	9	57	56	1	96	5	14	68	65	47

Prema tabeli 5.7. na evidenciji Službe za zapošljavanje u oktobru 2017. godine registrirano je 1.907 novoprijavljenih osoba, od čega je 46,20% žena. U istom mjesecu sa evidencije nezaposlenih je brisano 2.441 osoba, od čega je 42,69% žena, a od ukupno brisanih u izvještajnom mjesecu sa evidencije nezaposlenih zaposleno je 1.582 osobe od čega je 44,00% žena.

Interesantno je da je broj stvarno zaposlenih u izvještajnom mjesecu 1.582 osobe, a broj prijavljenih slobodnih radnih mjesta samo 344.

Tabela br. 5.8.: Kvalifikaciona struktura osoba koje traže zaposlenje po općinama u Zeničko-dobojskom kantonu za oktobar 2017. godine

BIRO	Ukupno	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA							
	Žene	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Breza	1.753	147	13	639	5	7	536	27	379
	1.166	102	10	441	4	0	315	25	269
Doboj-Jug	759	31	0	161	3	2	292	17	253
	425	25	0	116	3	0	139	6	136
Kakanj	6.377	477	31	1.398	11	40	2.569	149	1.702
	3.505	327	25	895	10	2	1.199	58	989
Maglaj	4.432	160	10	700	0	15	1.528	149	1.870
	2.653	104	7	475	0	1	738	64	1.264
Olovo	1.629	76	5	513	0	1	455	9	570
	892	46	4	279	0	0	207	1	355
Tešanj	6.272	246	22	1.136	6	40	2.433	260	2.129
	3.097	190	12	729	6	4	1.049	61	1.046
Usora	732	18	3	123	0	7	321	15	245
	395	13	3	87	0	0	138	8	146
Vareš	1.098	40	4	312	7	8	377	23	327
	590	22	2	196	7	0	151	5	207
Visoko	6.778	421	42	1.483	0	19	2.783	44	1.986
	3.738	304	28	971	0	2	1.362	27	1.044
Zavidovići	7.184	298	24	1.829	0	17	2.829	155	2.032
	3.534	180	13	1.031	0	3	1.145	50	1.112
Zenica	20.727	1.356	135	5.340	111	189	7.494	712	5.390
	11.817	961	78	3.401	104	34	3.542	295	3.402
Žepče	4.636	153	14	1.035	0	15	1.784	236	1.399
	2.524	108	10	700	0	0	799	113	794
Ukupno	62.377	3.423	303	14.669	143	360	23.401	1.796	18.282
Žene	34.336	2.382	192	9.321	134	46	10.784	713	10.764

U oktobru ove godine registrirano je ukupno 62.377 nezaposlenih osoba od čega je 34.336 žena ili 55,05%. Najveći broj nezaposlenih je prijavljen u općini Zenica 20.727 ili 33,23%, općini Zavidovići 7.184 ili 11,52%, općini Visoko 6.778 nezaposlenih osoba ili 10,87%, u općini Kakanj 6.377 ili 10,22%.

Tabela 5.9. Nezaposlene osobe na evidenciji - najbrojnija zanimanja po stručnoj spremi za oktobar 2017. godine

VSS	Ukupno	Žena	VŠS	Ukupno	Žena	SSS	Ukupno	Žena	KV i VKV	Ukupno	Žena
Pravnik	539	401	Ekonomista	105	62	Ekonomski tehničar	2541	2032	Prodavač	3615	3134
Ekonomista	459	312	Pravnik	41	30	Maturant gimnazije	2054	1447	Frizer	1948	1845
Mašinski inženjer	140	53	Učitelj predškolske djece	15	14	Mašinski tehničar	1191	475	Bravar	1531	51
Profesor engleskog jezika	125	97	Nastavnik razredne nastave	13	7	Medicinska sestra	1034	778	Automehaničar	1199	12
Profesor bosanskog jezika	119	111	Građevinski inženjer	12	9	Tehničar za drvo	522	314	Kuhar	1159	905

Najbrojnija zanimanja osoba koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba sa VSS i VŠS stručnom spremom i dalje prevladavaju pravници i ekonomisti. Kod osoba sa SSS stručnom spremom najbrojniji su ekonomski tehničari i maturanti gimnazije, a kod osoba sa KV i VKV dominiraju prodavači kojih je 3.615.

Tabela br. 5.10. Pregled zaposlenih i nezaposlenih osoba u Zeničko-dobojskom kantonu po mjesecima u 2016. godini

Period	Zaposleni prema Federalnom zavodu za statistiku	Zaposleni prema Poreznoj upravi (prema prebivalištu osiguranog lica)	Nezaposleni
Januar	71.287	79.587	69.523
Februar	71.281	79.638	69.508
Mart	71.778	80.301	68.384
April	71.833	80.828	67.570
Maj	71.928	81.041	66.917
Juni	72.379	81.272	67.212
Juli	72.235	81.353	67.562
Avgust	71.669	80.188	68.230
Septembar	72.558	81.381	67.029
Oktobar	72.916	81.795	66.730
Novembar	72.796	82.074	66.250
Decembar	72.677	81.396	66.202

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o broju zaposlenih u Kantonu u 2016. godini ukazuju na blagi porast broja zaposlenih osoba. Poredeći mjesečne podatke u 2016. godini, vidimo da je u decembru u odnosu na januar broj zaposlenih povećan za 1.390 osoba, a prema Poreznoj upravi broj zaposlenih je povećan za 1.809 osoba.

S druge strane, broj nezaposlenih osoba u decembru 2016. godine se smanjio za 3.321 osobu u odnosu na januar, a decembar je ujedno i mjesec sa namanjim brojem nezaposlenih u 2016. godini.

Prema podacima koje Služba za zapošljavanje preuzima od Porezne uprave Zeničko-dobojskog kantona, u decembru 2016. godine, broj zaposlenih prema prebivalištu osiguranog lica je 81.396 osoba.

Tabela br. 5.11. Pregled zaposlenih i nezaposlenih osoba u Zeničko-dobojskom kantonu po mjesecima u 2017. godini

Period	Zaposleni prema Federalnom zavodu za statistiku	Zaposleni prema Poreznoj upravi (prema prebivalištu osiguranog lica)	Nezaposleni
Januar	73.339	80.122	66.621
Februar	73.126	80.248	66.688
Mart	73.694	81.610	65.048
April	74.276	82.396	64.180
Maj	74.591	82.637	63.096
Juni	75.015	82.890	63.666
Juli	74.823	83.223	63.706
Avgust	74.529	82.811	64.041
Septembar	75.850	84.162	62.786
Oktobar		84.727	62.377
Novembar			
Decembar			

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o broju zaposlenih u Kantonu do septembra mjeseca 2017. godine ukazuju na blagi porast broja zaposlenih osoba. Poredeći mjesečne podatke u 2017. godini, vidimo da je od januara do septembra broj zaposlenih povećan za 2.511 osobu, a broj nezaposlenih u istom periodu se smanjio za 4.244 osobe. U oktobru mjesecu 2017. godine broj zaposlenih prema Poreznoj upravi je takođe povećan u odnosu na isti mjesec 2016. godine za 2.932 osobe. U odnosu na predhodne godine, u 2017. godini je najveći trend rasta zaposlenosti, ali i smanjenja nezaposlenosti.

6. AKTIVNOSTI USMJERENE NA SUZBIJANJU SIVE EKONOMIJE I RADA NA CRNO

Pojam „siva ekonomija“ kao široka ekonomska kategorija koja u sebe uključuje sve moguće pojave oblike sivog tržišta, prije svega podrazumjeva zapošljavanje radne snage suprotno zakonu (rad na crno), neplaćanje poreza i doprinosa za zaposlene, izbjegavanje plaćanja poreza na promet i carina na kupljenu ili uvezenu robu, različite oblike nelojalne konkurencije, dodjeljivanje poslova i nabavku roba mimo zakonske procedure, neplaćanje kupljene robe u zakonskim rokovima i sl.

Sa stanovišta politike zapošljavanja, siva ekonomija ostavlja dugoročne posljedice na ekonomski i privredni razvoj regija i zemlje kao cjeline, ali i na radno sposobno stanovništvo koje se ne može legalno zaposliti. Posljedica toga je da ogromni kapital uložen u obrazovanje tog stanovništva propada, te se na indirektan način stvaraju socijalni slučajevi.

U tabeli broj 6.1. je prikazan broj osoba koje su bile zatečene u radu na crno po mjesecima u periodu 2015-2017. godina. Najveći broj osoba koje su radile na crno u 2015. godini bio je u maju (89 osoba) i oktobru (79 osoba), a 2016. godine najveći broj je evidentiran u junu (90 osobe) i martu (66 osoba).

Tabela br. 6.1. Broj osoba zatečenih u radu na crno u periodu 2014-2016. godina

Period	2015. godina	2016. godina	10.2017. godine
Januar	17	16	11
Februar	27	38	40
Mart	27	66	21
April	64	63	63
Maj	89	53	16
Jun	49	90	33
Juli	39	14	57
Avgust	52	62	31
Septembar	36	27	24
Oktobar	79	19	70
Novembar	51	35	
Decembar	32	36	
UKUPNO	562	519	366

„Rad na crno“ i dalje ostaje objektivni problem, koji dovodi do pojave nelojalne konkurencije među poslodavcima, negativno utiče na prikupljanje sredstava u fondove, a ono što je takođe bitno jeste da zbog „rada na crno“ imamo i nerealne statističke podatke na osnovu kojih je potrebno planirati politike i pravce djelovanja.

JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona po preuzimanju spiskova lica zatečenih u radu „na crno“ od strane Kantonalne uprave za inspekcijske poslove radi na brisanju pomenutih lica sa evidencije, ukoliko se nalaze na evidenciji nezaposlenih.

Uvidom u spisak poslodavaca kod kojih je evidentiran „rad na crno“ uočljivo je da su to uglavnom poslodavci koji se bave uslužnom djelatnošću (trgovina, ugostiteljstvo).

Po dostavljanju spiskova lica radno angažovanih suprotno zakonu, od strane Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, a na osnovu člana Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, tokom 2015. godine evidentirano je ukupno 562 osobe zatečene u „radu na crno“, a u 2016. godini 519 osoba. U periodu od januara 2017. do oktobra 2017. godine, u „radu na crno“ zatečeno je ukupno 366 osoba od kojih je djelovanjem Kantonalne uprave za inspekcijske poslove zaposleno 124 osoba.

7. PROGRAMI I PROJEKTI ZAPOSŁJAVANJA, SAMOZAPOSŁJAVANJA, OBUKA I PREKVALIFIKACIJA SUFINANSIRANI OD STRANE VLADE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA U 2017. GODINI

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice u 2017. godini nastavila sa sufinansiranjem projekata i programa od značaja za smanjenje broja nezaposlenih na području Zeničko-dobojskog kantona.

Budžetom Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu predviđena su sredstva za programe sufinansiranja zapošljavanja, samozapošljavanja, prekvalifikacija i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba, u čijoj realizaciji učestvuje Vlada Zeničko-dobojskog kantona sa drugim nivoima vlasti.

1- Program sufinansiranja zapošljavanja mladih osoba sa VSS, SSS i KV stručnom spremom bez radnog iskustva u 2016/17. godine iz grant sredstava Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Zaključkom Vlade ZDK broj: 02-34-13733/16 od 29.07.2016. godin, data je saglasnost na Program sufinansiranja zapošljavanja mladih osoba sa VSS, SSS i KV stručnom spremom bez radnog iskustva u 2016/17. godine iz grant sredstava Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Javni poziv za navedeni Program objavljen je 12.08.2016. godine u „Dnevnom avazu“, web stranici Kantona, web stranici Službe i oglasnim tablama biroa rada.

Cilj Programa je da se omogući zapošljavanje mladih osoba do 35 godina starosti, bez radnog iskustva u struci i stručnoj spremi, sa evidencije nezaposlenih Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona, koje se prvi put zapošljavaju, a koji će im biti od pomoći za ravnopravno natjecanje za dobijanje zaposlenja na tržištu rada.

Na ovaj program su mogli aplicirati svi poslodavci sa područja Zeničko-dobojskog kantona koji su ispunjavaju tražene uslove iz javnog poziva, izuzev poslodavaca koji zapošljavanje vrše u skladu sa Zakonom o državnoj službi i Zakonom o policijskim službenicima, kao i poslodavci koji sredstva za plaće obezbjeđuju iz budžeta.

Za ovaj Program Vlada ZDK planirala je sredstva za sufinansiranje zapošljavanja 200 mladih osoba bez radnog iskustva u ukupnom iznosu od 690.000,00 KM, a od čega je predviđeno 480.000,00 KM za sufinansiranje zapošljavanja 100 pripravnika VSS i 210.000,00 KM za sufinansiranje zapošljavanja 100 pripravnika SSS/KV, i to:

- sufinansiranja zapošljavanja mladih nezaposlenih osoba VSS u trajanju od 12 mjeseci u iznosu od 400,00 KM mjesečno, a koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dijela neto mjesečne plaće pripravnika,

- sufinansiranje zapošljavanja mladih nezaposlenih osoba SSS (III i IV stepena) u trajanju od 6 mjeseci u iznosu od 350,00 KM mjesečno, isto tako, koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dijela neto mjesečne plaće pripravnika.

2 - Stručno osposobljavanje, usavršavanje i zapošljavanje kandidata za poslove tapetara, šivača i stolara“za potrebe kompanije „Domus Arredi“ d.o.o. Zenica

Kompanija „DOMUS ARREDI“ doo Zenica je u sklopu svojih razvojnih planova i povećanja proizvodnih kapaciteta iskazalo potrebu za otvaranjem do maksimalno stotvadeset (120) novih radnih mjesta u sektoru metalne industrije – (proizvodnja tapaciranog namještaja i namještaja od metala (kreveti, sofe, stolice, box spring), tapaciranje u koži i eko koži ili štofu do kraja 2018. godine.

Vlada Zeničko dobojskog kantona je u realizaciji ovog projekta učestvovala sa 36.250 KM, dok su ostatak sredstava obezbijedili kompanija „Domus Arredi“ d.o.o Zenica, Federalni zavod za zapošljavanje i Grad Zenica.

Pril. 2

Uzimajući u obzir gore navedeno, zainteresirane strane su se dogovorile da za potrebe kompanije "DOMUS ARREDI" doo Zenica preko implementatora, Službe za zapošljavanje Ze-Do kantona realizuju program stručnog osposobljavanja, odnosno pripreme za rad nezaposlenih lica za vještine tapatera, šivača i stolara na osnovu kojeg bi se zaposlilo maksimalno stodvadeset (120) novih radnika, a ostalim polaznicima obuke obezbijedili uslovi za konkurentnost na tržištu rada.

3 – Sufinansiranje projekta „Jačanje sistema srednjeg stručnog obrazovanja u Zeničko-dobojskom kantonu“ koji se implementira u okviru Programa Prilika Plus podržanog i sufinansiranog od Vlade Švicarske.

Navedeni projekat, u skladu sa svojim strateskim planom se realizira putem:

-pokretanja programa prekvalifikacije i dokvalifikacije odraslih nezaposlenih osoba za potrebe metaloprerađivačkog sektora i sektora tekstila, kože i obuće.

Glavna ciljna grupa realizacije ovog projekta su mladi, do 35 godina starosti, kako bi se stvorili uslovi za njihovo zapošljavanje, a samim tim preduprijedile prisutne štetne posljedice njihove ogromno rastuće stope nezaposlenosti. Projektom je predviđeno prekvalifikacija, dokvalifikacija te zapošljavanje: 20 nezaposlenih osoba za zvanje certificirani varilac: 10 nezaposlenih osoba za zvanje CNC programer i operater i 30 nezaposlenih osoba za zvanje šivač.

Vlada Zeničko dobojskog kantona je u realizaciji ovog projekta učestvovala sa 27.000 KM.

4- Projekti sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u saradnji sa općinama Zeničko-dobojskog kantona, i to:

Općina Žepče - Pomoć pri samozapošljavanju koji sufinansira zajedno sa Vladom Zeničko-dobojskog kantona, gdje je ukupni poticaj 45.000 KM, od čega 12.000 sufinansira Vlada ZDK, a 33.000 KM Općina Žepče.

Općina Tešanj - "Biznis ideje mladih". Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice odobrilo je 18.400 KM Općini Tešanj za proširenje broja korisnika Projekta te je podržano još 7 biznis ideja za koje u prvobitnoj raspodjeli nije bilo dovoljno sredstava.

Općina Kakanj - "Pokreni svoj posao u Kakanju" kojim se sufinansira pokretanje i održavanje malih biznisa-preduzeća-d.o.o., obrta i srodnih djelatnosti za mlade, nezaposlene osobe koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba sa područja općine Kakanj. Podsticajna sredstva su namijenjena za refundaciju troškova obaveznih doprinosa i sufinansiranje nabavke sredstava za rad, repromaterijala, opreme i sl. za registriranu djelatnost. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice odobrilo je 21.000 KM Općini Kakanj za proširenje broja korisnika.

8. AKTIVNOSTI NA ZAPOSŁJAVANJU U ZENIČKO-DOBOJSKOM KANTONU

U informaciji su prezentirane aktivnosti i mjere vođene u oblasti zapošljavanja odnosno samozapošljavanja nezaposlenih osoba na području Kantona, u vremenskom periodu od 2015. do trećeg kvartala 2017. godine.

8.1. Poticaj zapošljavanja realizovanjem Programa posredstvom Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona

Aktivna politika zapošljavanja provodi se u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Strategijom jačanja funkcije posredovanja u javnim

službama zapošljavanja u Federaciji BiH i Programom rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za narednu godinu.

Mjere aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bile usmjerene na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje, dokvalifikaciju i prekvalifikaciju,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada.

Tabela 8.1.1. Pregled realizovanih programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja za period 01.01.2016 do 31.12.2016. godine

R/B	Naziv Programa/mjere	Finansiran od strane	Zaposleno n/o	Utrošeno sredstava
1	Zapošljavanje i samozapošljavanje u oblasti poljoprivrede	50% FZZZ i 50% Federalno minist. poljopr., vod. i šumarstva	57	221.917,54 KM
2	Prilika za sve	Federalni zavod za zapošljavanje	532	1.059.411,90 KM
3	Sezonsko zapošljavanje	Federalni zavod za zapošljavanje	66	124.410,00 KM
4	Vaučer za posao	Federalni zavod za zapošljavanje	63	166.320,00 KM
5	Subvencioniranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva i samozapošljavanja po Uredbi o poticanju zapošljavanja Vlade FBiH	Vlade FBiH	735	5.097.960,00 KM
6	Program sufinansiranja zapošljavanja VSS (100) i SSS/KV (100) pripravnika	Grant sredstva Vlade ZDK	200	690.000,00 KM
7	Program zapošljavanja Roma u 2016.g. Zapošljavanje / Samozapošljavanje	Vijeća ministara BiH	17	99.000,00 KM
8	Program pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje 2016 – Obukom do zaposlenja	Federalnog zavoda za zapošljavanje	70	119.444,00 KM
	UKUPNO:		1.740	7.578.463,44 KM

Realizacijom mjera aktivne politike zapošljavanja nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja nezaposlenih u Kantonu radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te stvaranja uvjeta za prvo radno iskustvo.

a) Prvo radno iskustvo 2017 - Jačanje konkurentnosti na tržištu rada

Program Prvo radno iskustvo 2017-Jačanje konkurentnosti na tržištu rada je u potpunosti finansiran iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Program omogućava sticanje prvog radnog iskustva za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina, i to:

- za osobe sa SSS (III i IV stepen), uz zasnivanje radnog odnosa na period od 6 mjeseci i
- za osobe za VŠS/VSS period od 12 mjeseci.

Cilj ovog programa je da se što većem broju mladih osoba omogući osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju za koje su se školovale, te da se na taj način poboljša njihova konkurentnost i integracija na tržištu rada. Poslodavcu se mjesečno refundira iznos od 330,00 KM za osobe sa srednjom stručnom spremom i iznos od 360,00 KM za osobe sa višom, odnosno visokom stručnom spremom, a koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dio neto plaće.

b) Vaučer za posao 2017

Program Vaučer za posao je u potpunosti finansiran iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje. Ovim programom omogućava se zapošljavanje teže zapošljivih nezaposlenih osoba, i to:

- u dobi preko 40 godina, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih najmanje šest mjeseci prije podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv,
- žena u dobi od 30 do 40 godina prijavljene na evidenciju nezaposlenih najmanje šest mjeseci prije podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv,
- dugotrajno nezaposlenih osoba u dobi od 30 do 40 godina prijavljene na evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci prije podnošenja prijave poslodavca na Javni poziv,
- posebnih kategorija nezaposlenih osoba bez obzira na period trajanja nezaposlenosti.

Poslodavcu se mjesečno refundira iznos od 400,00 KM u trajanju od šest mjeseci koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dio neto plaće.

c) Periodično zapošljavanje 2017

Program Periodično zapošljavanje je takođe u potpunosti finansiran iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba, uz zasnivanje radnog odnosa na period do šest mjeseci.

Cilj Programa je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu sa njihovim potrebama.

Poslodavcu se mjesečno refundira iznos od 330,00 KM u trajanju od šest mjeseci koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dio neto plaće.

d) Javni radovi 2017

I ovaj program je u potpunosti finansiran iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Zapošljavanje nezaposlenih osoba, bez obzira na radno iskustvo, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba duže od šest mjeseci uz zasnivanje radnog odnosa na period do tri mjeseca.

Cilj Programa je zapošljavanje nezaposlenih osoba sa evidencije nezaposlenih sa područja Federacije BiH radi ublažavanja socijalnih posljedica nezaposlenosti, motivacije za traženje posla, te integracije na tržište rada kroz vremenski ograničeni radni angažman i društveno koristan rad (npr. zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna zaštita, pomoć starima i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i dr.).

Poslodavcu se mjesečno refundira iznos od 400,00KM u trajanju do tri mjeseca, a koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dio neto plaće.

Odlukom Federalnog zavoda za zapošljavanje Zeničko-dobojskom kantonu za realizaciju navedenih Programa odobreno je 2.795.181,31 KM.

e) Program pripreme za rad 2017 – obukom do zaposlenja

Federalni zavod za zapošljavanje osigurao je 1.000.000,00 KM za područje cijele Federacije BiH. Za realizaciju Programa pripreme za rad 2017-obukom do zaposlenja.

Cilj Programa je da se omogući priprema za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje u konkretnom poslovnom okruženju. Program je fokusiran na nezaposlene osobe koje nemaju potrebna znanja i vještine, posebno kada su u pitanju nove metode i tehnologije rada u sektoru privrede, ali i u medicinskom sektoru, građevinarstvu, prehrambenom sektoru i slično.

Ovim programom se afirmira važnost cjeloživotnog učenja i ulaganje u nova znanja i vještine, i to obostrano, kod radnika i kod poslodavca.

Programom se određuje sufinansiranje troškova pripreme za rad kroz obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje u najvećem iznosu od 1.616,00 KM po osobi (od čega se 500,00 KM odnosi na sufinansiranje zapošljavanja), kod ovlaštene javne ustanove ili drugog ovlaštenog pravnog subjekta ili poznatog poslodavca, a koja može trajati najviše do tri mjeseca. Korisnik sredstava ima obavezu da po okončanju obuke zasnuje radni odnos u trajanju od najmanje šest mjeseci sa najmanje 70% osoba koje su okončale obuku.

Također, Zavod sufinansira zapošljavanje refundacijom sredstva poslodavcu koji zaposli i zadrži u radnom odnosu najmanje šest mjeseci osobe koje su okončale stručno osposobljavanje i usavršavanje, i to jednokratno u iznosu od 500,00 KM po osobi protekom navedenog perioda.

f) Program sufinansiranja samozapošljavanja START UP 2017

Navedeni Program je u potpunosti finansiran iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje, a raspodjelom predviđenih sredstava Zeničko-dobojskom kantonu pripalo je 465.863,55 KM.

Cilj Programa je da se nezaposlenim osobama omogući samozapošljavanje, pokretanjem samostalne djelatnosti/ malog biznisa, kao i zapošljavanje drugih osoba sa evidencije nezaposlenih u novootvorenim poslovnim subjektima, te poticanje razvoja socijalnog poduzetništva.

Korisnici sredstava su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH najmanje šest mjeseci prije podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stepen obrazovanja i starosnu dob, a koje će po odobravanju sredstava, nakon prijave na Javni poziv, registrirati i održati samostalnu djelatnost/mali biznis u trajanju od najmanje 12 mjeseci.

U Programu ne mogu učestvovati osobe koje su već koristile kreditna ili bespovratna sredstva iz podsticajnih mjera Zavoda i/ili službi radi pokretanja samostalne djelatnosti/ malog biznisa, u posljednj tri godine, niti će se sufinansirati samozapošljavanje u oblasti poljoprivrede.

Zavod će osobama sa kojima se zaključi ugovor o sufinansiranju samozapošljavanja nakon što registruju djelatnost/mali biznis (obrt ili preduzeće d.o.o.) isplaćivati podsticajna sredstva, i to: 300,00 KM mjesečno za muškarce, odnosno 330,00 KM za žene u narednih 12 mjeseci.

Također, na ime troškova pokretanja djelatnosti/malog biznisa (registracija, ljekarsko uvjerenje, taksa, materijal, oprema/sredstva za rad i sl.) Zavod će isplatiti/refundirati sredstva u iznosu od 200 KM, pod uvjetom da korisnik dostavi pravdanje u tu svrhu, uz isplatu prvog dijela mjesečne refundacije.

Ukoliko korisnik u okviru samostalne djelatnosti/malog biznisa zaposli drugu osobu, mjesečno će mu se isplaćivati/refundirati sredstva u iznosu od po 300 KM po novozaposlenoj osobi u narednih šest mjeseci (iznos obaveznih doprinosa na i iz najniže plaće u Federaciji BiH).

g) Program zapošljavanja Roma u 2017. godini

Program se realizira s ciljem sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći njihovu socijalnu, rodnu i drugu osjetljivost, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada i sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti.

[Handwritten signature]

Raspoloživa finansijska sredstva u iznosu od 483.083 KM predviđena su za podršku zapošljavanja i samozapošljavanja Roma u Federaciji BiH u 2017. godini.

Ova sredstva će se usmjeriti za:

- sufinansiranje poslodavaca radi zapošljavanja Roma sa evidencije nezaposlenih u iznosu od 6.000 KM po jednoj osobi, u trajanju od 12 mjeseci,
- sufinansiranje samozapošljavanja Roma u iznosu od 5.000 KM po jednoj osobi, u trajanju od 12 mjeseci.

Korisnici Programa su poslodavci registrirani u Federaciji BiH, uključujući Start-up poduzeća/poduzetnike, koji redovno izmiruju obaveze po osnovu poreza i doprinosa, te poslodavci koji imaju sa Poreznom upravom Federacije BiH potpisan Sporazum o odgođenom plaćanju duga po osnovu javnih prihoda, kao i poslodavci na koje se odnosi Zakon o finansijskoj konsolidaciji.

Korisnici bespovratnih sredstava su, također, fizička lica – nezaposleni Romi, prijavljeni na evidenciju nezaposlenih prije objave Javnog poziva u Federaciji BiH, i koji su na dan objave Javnog poziva na evidenciji Službe bili izjašnjeni kao Romi.

h) Program sufinansiranja samozapošljavanja i zapošljavanja u oblasti poljoprivrede 2015 (program traje 3 godine)

Za realizaciju Programa predviđena su sredstva, za cijelu FBiH, u iznosu od 3.000.000,00 KM, koje obezbjeđuju FZZZ u iznosu od 1.500.000,00 KM i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u iznosu od 1.500.000,00 KM.

Cilj programa je da se omogući poticaj za osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH radi samozapošljavanja i zapošljavanja u novoregistrovanim i već postojećim poslovnim subjektima (obrtima) u oblasti poljoprivrede.

Korisnici sredstava su lica prijavljena na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, te u registar poljoprivrednih gazdinstava i registar klijenata, bez obzira na stepen obrazovanja i dob, a koja će po odobravanju sredstava registrovati i održati registrovanom poljoprivrednu djelatnost u trajanju od najmanje 36 mjeseci i/ili koje će se zaposliti u novoregistriranim ili već postojećim poljoprivrednim obrtima.

Zavod će iz zajedničkih sredstava osobama, kojima se odobre poticajna sredstva, nakon što registruju poljoprivrednu djelatnost i otpočnu sa radom mjesečno isplaćivati/refundirati poticajna sredstva:

- u visini od 100% iznosa obaveznih doprinosa za prvih 12 mjeseci (I godina),
- u visini od 50% iznosa obaveznih doprinosa u periodu od 13 do 24 mjeseca (II godina),
- u visini od 50% iznosa obaveznih doprinosa u periodu od 25 do 36 mjeseci (III godina),
- u visini od 75% iznosa obaveznih doprinosa u II i III godini u slučajevima gdje su aplikanti

žene ili mlade osobe dobi do 35 godina.

U slučaju zapošljavanja nezaposlene osobe u novoregistriranim obrtima (najviše jedno lice po obrtu) mjesečno će se isplaćivati / refundirati i iznos obaveznih doprinosa na i iz plaće zaposlenih u trajanju od šest mjeseci.

U slučaju zapošljavanja nezaposlene osobe u već postojećim poljoprivrednim obrtima (najviše jedno lice po obrtu) mjesečno će se isplaćivati / refundirati i iznos obaveznih doprinosa na i iz plaće zaposlenih u trajanju od dvanaest mjeseci.

Pored toga fizičkim licima tj. novoregistriranim poljoprivrednim obrtima iz sredstava Zavoda sufinansirat će se i neophodni troškovi pokretanja djelatnosti (troškovi registracije, ljekarskog uvjerenja, taksa, opreme/sredstava za rad i sl.) u iznosu od 200 KM, a isplatit će se po izvršenom pravdanju utrošenih sredstava uz isplatu prvog dijela mjesečne refundacije.

i) Program sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca

Za realizaciju Programa predviđena su sredstva u iznosu od 275.000,00 KM, koje obezbjeđuju FZZZ u iznosu od 175.000,00 KM i Vlada Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstvo za boračka pitanja ZDK u iznosu od 100.000,00 KM.

Nosilac realizacije ovog Programa je Služba za zapošljavanje ZDK.

Program se realizuje s ciljem zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca, koja se nalaze na evidenciji Službe dan prije objave Javnog poziva bez obzira na stepen obrazovanja i radno iskustvo, i koja aktivno traže posao.

Pravo učešća u Javnom pozivu imaju poslodavci koji imaju registrovanu djelatnost na području Zeničko-dobojskog kantona, koji imaju najmanje jednog radnika, koji redovno izmiruju obaveze po osnovu poreza, doprinosa i javnih prihoda ili koji sa Poreznom upravom Federacije BiH imaju potpisan Sporazum o odgođenom plaćanju duga po osnovu javnih prihoda.

Programom je predviđeno zapošljavanje djece šehida i poginulih boraca, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih osoba dan prije objave Javnog poziva, sa završenom visokom ili višom stručnom spremom, uz zasnivanje radnog odnosa na period od dvanaest (12) mjeseci, ili srednjom i nižom stručnom spremom uz zasnivanje radnog odnosa na period od šest (6) mjeseci.

Služba Poslodavcu mjesečno isplaćuje/refundira iznos od 600,00 KM za osobe sa visokom ili višom stručnom spremom u trajanju od 12 mjeseci i 600,00 KM za osobe sa srednjom i nižom stručnom spremom u trajanju od šest mjeseci, a koji obuhvata dio troškova obaveznih doprinosa i/ili dio neto plaće.

Tabela br.8.1.2.Pregled realizovanih programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja za period 01.01.2017 do 30.09.2017. godine

Naziv programa	Finansiran od strane	Zaposleno n/o	Utrošeno sredstava
Prvo radno iskustvo 2017 - Jačanje konkurentnosti na tržištu rada	Federalnog zavoda za zapošljavanje (FZZZ)	168	467.514,00
Vaučer za posao	FZZZ	454	1.089.600,00
Periodično zapošljavanje	FZZZ	379	748.770,00
Javni radovi	FZZZ	25	21.600,00
Program pripreme za rad (obukom do zaposlenja)	FZZZ	Realizacija u toku	Realizacija u toku
Program sufinansiranja samozapošljavanja START UP	FZZZ	84	349.720,00
Program zapošljavanja Roma	Vijeća ministara BiH	Realizacija u toku	Realizacija u toku
Program sufinansiranja samozapošljavanja i zapošljavanja u oblasti poljoprivrede	FZZZ 50% i 50% Federalno minist.poljopr.vod. i šumarstva	26	108.380,58
Program sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca	FZZZ 175.000 KM Vlada ZDK 100.000 KM	46	241.200,00
UKUPNO:		1.182	3.026.784,58

8.2. Poticaj zapošljavanja i samozapošljavanja putem Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom FBiH

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom je u 2017. godini vršio aktivne kampanje promovisanja Javnih poziva objavljenih u 2017. godini. Cilj ove vrste aktivnosti jeste privlačenje poslodavaca koji su zainteresovani za zapošljavanje osoba sa invaliditetom, upoznavanje poslodavaca sa beneficijama zapošljavanja osoba sa invaliditetom, kao i upoznavanja osoba sa invaliditetom sa njihovim pravima i mogućnostima zapošljavanja/samozapošljavanja putem Fonda.

Zeničko-dobojski kanton je jedan od prvih organizatora ove vrste prezentacije sa Fondom, te je u septembru upriličena prezentacija za poslodavce, javne ustanove i udruženja osoba sa invaliditetom kao i svih ostalih zainteresovanih za ovu problematiku. Zeničko-dobojski kanton ima relativno malo učešće u ukupnom broju aplikacija za Javne pozive sufinansiranja zapošljavanja/samozapošljavanja osoba sa invaliditetom, te je ministar Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice uputio poziv Fondu da zajednički pokušaju privući poslodavce na zapošljavanje ove kategorije stanovništva.

Po osnovu dva Javna poziva za dodjelu novčanog stimulansa za zapošljavanje osoba sa invaliditetom od 01.11.2016. godine do 31.10.2017. godine Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom je dodijelio sljedeća sredstva na području Zeničko-dobojskog kantona:

- 435.050 KM za zapošljavanje 34 osobe sa invaliditetom, od kojih je 14 osoba zaposleno u udruženjima građana i privrednim društvima za zapošljavanje osoba sa invaliditetom (pod posebnim uslovima), 13 osoba zaposleno kod poslodavaca pod općim uslovima, te 7 samostalnih obrtnika čije je samouposlenje podržano sredstvima Fonda;
- 16.450 KM je dodijeljeno za profesionalnu rehabilitaciju, odnosno za dokvalifikaciju i prekvalifikaciju u odgovarajućim obrazovnim ustanovama za 5 osoba sa invaliditetom;
- 37.602 KM je odobreno za održivost zaposlenosti 8 samostalnih obrtnika;
- u toku 2016. godine izdvojeno je 156.244 KM za povrat poreza i doprinosa za osobe sa invaliditetom zaposlene pod posebnim uslovima na području Zeničko-dobojskog kantona.

8.3. Aktivnosti Ministarstva za boračka pitanja na unapređenju zapošljavanja

Ministarstvo za boračka pitanja je u 2017. godini, u svrhu sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja pripadnika boračke populacije i djece šehida i poginulih boraca planiralo ukupno 1.406.700 KM, od čega je do kraja oktobra 2017. godine utrošeno 830.100 KM.

U 2017. godini realizirana su tri programa vezana za poticaje zapošljavanja pripadnika boračke populacije:

- Program poticaja upošljavanja pripadnika braniteljske populacije za koji je do sada odobreno 48 zahtjeva korisnika i utrošeno 296.400 KM od ukupno planiranih 700.000 KM. U toku je ponovljeni Javni poziv za neutrošena sredstva.
- Program poticaja samozapošljavanja pripadnika braniteljske populacije kojim se odobravaju sredstva za neregistrirane obrte u iznosu 3.000 KM i za registrirane obrte 7.000 KM. Od ukupno odobrenih 600.000 KM do sada je odobreno 527.000 KM za 77 zahtjeva, a za ostatak je u toku potpisivanje ugovora.
- Program zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca koji provodi JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona sa odobrenim sredstvima u visini 100.000 KM.
- Za četiri pripadnika boračke populacije je kroz druge mjere zapošljavanja odobreno ukupno 6.700 KM.

8.4. Aktivnosti Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta na području Zeničko-dobojskog kantona

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta u sklopu svojih aktivnosti i odobrenih poticaja odobrava sredstva i za poduzetnike i obrtnike na području Zeničko-dobojskog kantona. Tako je u 2016. godini za 78 aplikacija odobreno 1.029.494,76 KM, dok je u 2017. godini taj iznos 735.535,68 KM za 54 aplikanta sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

Tabela 7.3.1.: Raspored plasiranih kredita po općinama

R.br.	Grad/Općina	2016. godina		2017. godina	
		Broj aplikacija	Ukupno sredstava	Broj aplikacija	Ukupno sredstava
1	Kakanj	3	20.400	3	17.000
2	Zenica	11	95.150	12	80.889
3	Tešanj	26	443.380	20	313.526
4	Zavidovići	7	157.900	6	34.100
5	Visoko	8	113.480	2	33.900
6	Vareš	1	4.000	0	0
7	Olovo	2	12.000	1	10.000
8	Maglaj	10	54.184	1	136.900
9	Usora	2	12.000	3	68.000
10	Doboj-Jug	4	49.000	2	12.500
11	Žepče	4	68.000	4	28.720
	Ukupno	78	1.029.494	54	735.535

Za sredstva Federalnog ministarstva, u 2016. godini najviše su aplicirali poduzetnici i obrtnici iz Tešnja, sa ukupno 26 aplikacija, za koje im je odobreno 443.380 KM, a u 2017. godini je bilo 20 aplikacija na ukupno 313.526 KM.

8.5. Aktivnosti općina Zeničko-dobojskog kantona na unapređenju zapošljavanja

Općine na području Zeničko-dobojskog kantona vrše različite aktivnosti u oblasti kreiranja ambijenta za otvaranje i održivost novih radnih mjesta, bilo da se radi o samostalnom ulaganju sredstava ili da se radi o sufinansiranju projekata zajedno sa višim nivoima vlasti, privrednim subjektima ili međunarodnim organizacijama.

Općina Žepče u kontinuitetu izdvaja sredstva za zapošljavanje. U 2017. godini finansirana su ili sufinansirana 3 projekta:

- Pomoć pri samozapošljavanju koji sufinansira zajedno sa Vladom Zeničko-dobojskog kantona, gdje je ukupni poticaj 45.000 KM, od čega 12.000 sufinansira Vlada ZDK, a 33.000 KM Općina Žepče.
- Sufinansiranje pripravnika i volontera gdje je planirano 30.000 KM, a do kraja oktobra 2017. godine utrošeno 35.855,60 KM za 7 pripravnika uposlenih u JU Centru za socijalni rad, JU Dom kulture, Poreznoj upravi i Općini Žepče.
- "Za zajednicu radi za obitelj zaradi" implementira zajedno sa partnerima na projektu kojim je sufinansirana isplata ugovora o djelu za 38 nezaposlenih osoba u periodu od 4,5 mjeseca.

Handwritten signature

Općina Doboj Jug poduzima aktivnosti na stvaranju što povoljnijeg ambijenta u cilju privlačenja privrednih investitora i razvoja privrede kao preduslova za otvaranje radnih mjesta. U 2017. godini je implementirala projekat koji podržava Vlada Švicarske, a koja za cilj ima smanjenje nezaposlenosti stvaranjem preduslova za pokretanje start-up preduzeća, sa naglaskom na socijalno poduzetništvo za mlade ljude.

Grad Zenica kroz razne olakšice i pogodnosti prilikom izgradnje proizvodnih objekata, kao što je umanjenje iznosa naknada za uređenje građevinskog zemljišta za 30-60%, kroz jedinstvenu stopu rente kod izgradnje proizvodnih objekata, plaćanje naknada na rate kod iznosa većih od 50.000 KM potiče povećanje zaposlenosti. Također kroz razne olakšice podupire poslovanje deficitarnih djelatnosti kao i davanje olakšica privrednim subjektima koji zakupe devastirane društvene domove/objekte. Obrtnicima koji obavljaju djelatnosti utvrđene Uredbom o zaštiti tradicionalnih zanata i starih obrta, kao i oni koji obavljaju djelatnost "Kućnih radinosti" su oslobođeni obaveze plaćanja komunalne takse.

Grad Zenica za privredne subjekte koji upošljavaju najmanje 50% osoba sa invaliditetom i imaju minimalno 10 zaposlenih, takođe su oslobođeni plaćanja komunalne takse.

Grad Zenica je kroz Programe mjera za unapređenje poljoprivrede u 2017. godini izdvojila 2.000.000 KM koji će biti utrošeni na sufinansiranje biljne i animalne proizvodnje, nabavku plastenika, sufinansiranje kapitalnih ulaganja u poljoprivredi, te ostale vrste podrške. Takođe, u saradnji sa zeničkom razvojnom agencijom (ZEDA) odobrena su sredstva u iznosu 280.000 KM za razvoj poduzetništva malih i srednjih preduzeća.

U gradskoj upravi Zenice, u 2017. godini je uposleno 47 osoba VSS stručne spreme sa zaključenim Ugovorom o stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa.

Općina Tešanj je u 2017. godini objavila javni poziv za projekat "Biznis ideje mladih". Od 23 pristigle prijave zaključeni su ugovori sa 9 budućih poduzetnika čija je obaveza bila registracija djelatnosti do 31.08.2017. godine. Četiri korisnika podsticaja nisu registrirali djelatnost i ugovor je raskinut. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice odobrilo je 18.400 KM Općini Tešanj za proširenje broja korisnika Projekta te je podržano još 7 biznis ideja za koje u prvobitnoj raspodjeli nije bilo dovoljno sredstava. U 2017. godini realizira se i projekat namjenjen podršci marginaliziranim grupama žena (žene žrve nasilja, samohrane majke, nezaposlene mlađe od 35 godina, žene sa invaliditetom ili djetetom s invaliditetom, žene koje žive u ruralnim dijelovima i sl). Sa 12 korisnika ovog projekta potpisan je ugovor. Sredstva za realizaciju Projekta u iznosu od 77.943 KM obezbijeđena su od Općine Tešanj 50% ukupnog iznosa i USAID sa 50% ukupnog iznosa.

Općina Kakanj je u 2017. godini nastavila sa realizacijom projekta "Pokreni svoj posao u Kakanju" kojim se sufinansira pokretanje i održavanje malih biznisa-preduzeća-d.o.o., obrta i srodnih djelatnosti za mlade, nezaposlene osobe koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba sa područja općine Kakanj. Podsticajna sredstva su namjenjena za refundaciju troškova obaveznih doprinosa i sufinansiranje nabavke sredstava za rad, repromaterijala, opreme i sl. za registriranu djelatnost. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice odobrilo je 21.000 KM Općini Kakanj za proširenje broja korisnika.

Od 2013. godine 76 nezaposlenih osoba koje su registrirale djelatnost ostvarile su pravo na poticaj. U 2017. godini realiziran je i projekat "Sufinansiranje troškova nabavke novih mašina i druge opreme u cilju proširenja djelatnosti i povećanja broja zaposlenih. Pravo na dodjelu ovih poticajnih sredstava ostvarilo je 15 pravnih lica. Za poticaj razvoja poduzetništva i obrta u 2017 godini planiran je projekat "Sufinansiranje troškova obuke, stručnog osposobljavanja i usavršavanja radnika u skladu sa potrebama poduzetnika. Ovom vrstom podsticaja omogućava se osobama sa

zvršenom srednjom školom, bez obzira na radno iskustvo, obuka, osposobljavanje i usavršavanje u konkretnom poslovnom okruženju. Poticajna sredstva su namijenjena za finansiranje troškova bruto plaća. U 2017. godini pravo na podsticaj ostvarilo je 9 poslovnih subjekata za 16 nezaposlenih osoba koje su se nalazile na evidenciji nezaposlenih osoba. Takođe su iz Budžeta Općine izdvojena i značajna sredstva za finansiranje stručnog osposobljavanja osoba sa završenom VSS.

Općina je izdvojila i sredstva za refundaciju troškova osnivanja obrtničkih, trgovačkih i ugostiteljskih radnji i dijela troškova osnivanja preduzeća.

Za podsticaje u poljoprivredi refundiraju se troškovi obaveznih doprinosa za 5 registriranih poljoprivrednih proizvođača u 2017. godini i 20 koji su se registrirali krajem 2016. godine. Općina refundira ove troškove 100% u u prvoj godini, 50% u drugoj godini a u trećoj korisnik sam preuzima obavezu uplate doprinosa. Općina takođe finansira bruto plaće zaposlenih u Udruženju poslodavaca općine Kakanj "Centar za podršku biznisu Kakanj" i Savezu poljoprivrednih udruženja "KAP".

Općina Visoko je u 2017. godini u saradnji sa USAID/PPMG raspisala Javni poziv u sklopu Fonda za razvoj marginaliziranih grupa žena s ciljem pokretanja vlastitog biznisa. Odabrane su 4 korisnice koje uspješno realiziraju registrirane djelatnosti. U Općini Visoko primljeno je 11 osoba sa završenom VSS na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa a takođe je u toku prijem još 18 osoba na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, koje će biti raspoređene u Općini, Javnim ustanovama i Javnim preduzećima.

Općina Maglaj je u 2017. godini raspisala Javni poziv za prijavu kandidata za Projekat "Starter 2017.-Edukativni program za poboljšanje mogućnosti samozapošljavanja". Cilj Projekta je promocija poduzetničkog duha i poboljšanje vještina mladih i nezaposlenih osoba, nove poslovne ideje, podrška razvoju novih preduzeća i otvaranje novih radnih mjesta. Općina je osigurala 15.000 KM, po 3.000 KM za 5 najbolje ocijenjenih takmičara, uz uvjet registracije samostalnog biznisa na području općine.

9. PROJEKTI NA UNAPREĐENJU ZAPOSŁJAVANJA

9.1. Rad centra za informisanje, savjetovanje i obuku – CISO centar

Unapređenje tržišta rada zahtijeva širi raspon aktivnih mjera zapošljavanja, moderno upravljanje ljudskim resursima, poboljšanje komunikacije između svih nivoa javnih službi, kao i stalna komunikacija sa poslodavcima i nezaposlenima. S ciljem educiranja nezaposlenih u Centru za informisanje, savjetovanje i obuku, metod rada i aktivnosti radionica aktivnog traženja posla, u prvih devet mjeseci 2017. godine održano je 12 aktivnosti za 193 korisnika.

Tabela 9.1. Realizovane aktivnosti u periodu od januara do septembra 2017.godine.

AKTIVNOSTI SA NEZAPOSLENIM OSOBAMA		
NAZIV AKTIVNOSTI	BROJ ODRŽANIH AKTIVNOSTI	UKUPAN BROJ KORISNIKA
Info seminar	4	39
Radionica pisanje CV-a i propratnog pisma	4	37
Radionica razgovor sa poslodavcem	4	35
Individualni plan zapošljavanja		41
Individualno savjetovanje		41

9.2. Ispitivanje-istraživanje tržišta rada u FBiH u 2016/2017. godini

U saradnji sa Federalnim Zavodom za zapošljavanje krajem svake godine Služba za zapošljavanje ZDK, odnosno biroi rada provode aktivnosti istraživanja tržišta rada na teritoriji cijelog Kantona. Dobijeni rezultati ukazuju na trendove na tržištu rada, te stvaranju pretpostavki za sagledavanje postojećeg stanja i projiciranje daljih djelovanja u oblasti zapošljavanja, ali i stručnog obrazovanja (procjena potreba za radnom snagom, procjena otpuštanja radnika, potrebe za zanimanjima, kvalifikacijama, znanjima i vještinama na tržištu rada, zadovoljstvo uslugama koje pruža Služba sa svojim biroima rada itd.).

Rezultati analize ukupnih kretanja na tržištu rada mogu poslužiti, između ostalog, za usklađivanje obrazovnih politika sa potrebama privrednog sektora, ali i kao smjernice za provođenje adekvatnih mjera za aktivnu politiku zapošljavanja, te za poboljšanje ukupne saradnje Službe i biroa sa poslodavcima

Ispitivanje tržišta rada se provodi anketom kod poslodavaca koji zapošljavaju najmanje 10 radnika, a registrovani su na području Kantona. Krajem 2016. i početkom 2017. godine anketirano je ukupno 250 poslodavca.

Tabela 9.2.1. Broj anketa po Biroima rada

R.B.	Biro rada	Broj planiranih poslodavaca	Broj anketiranih poslodavaca
1	Breza	10	11
2	Doboj-jug	5	5
3	Kakanj	25	25
4	Maglaj	20	19
5	Olovo	10	10
6	Tešanj	40	41
7	Usora	5	5
8	Vareš	10	10
9	Visoko	30	31
10	Zavidovići	20	20
11	Zenica	50	41
12	Žepče	25	25
		Ukupno: 250	Ukupno: 243

9.3. Sajam zapošljavanja

Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u saradnji sa Udruženjem/Udrugom privrednika "Biznis centar" Jelah – Tešanj, organizovala je berzu rada koja je održana u maju 2017. godine u sklopu 13. međunarodnog sajma privrede Tešanj 2017. godine.

Ciljevi učešća na berzi rada su unaprjeđenje saradnje između ključnih partnera na tržištu rada: poslodavaca, Službe za zapošljavanje, Federalnog zavoda za zapošljavanje, te ostalih interesnih skupina, a sve u funkciji bržeg zapošljavanja nezaposlenih osoba, osiguranje posjete nezaposlenih osoba, podizanje svijesti kod nezaposlenih osoba o neophodnosti aktivnog uključivanja u traženju posla.

Dvadeset šest privrednika sa područja općine Tešanj i šire iskazali su svoje potrebe za 513 radnika i to uglavnom u proizvodnoj djelatnosti.

Sajam je posjetilo oko 300 nezaposlenih osoba sa područja općina: Tešanj, Doboj-Jug, Usora, Maglaj, Žepče i Zavidovići, kao tražitelja posla. Nezaposlene osobe Sajam prepoznaju kao jedinstveni način pristupa prema više poslodavaca na jednom mjestu.

9.4. Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u periodu od 01.01.2017. do

30.09.2017. godine

U skladu Zakonom o radu FBiH propisano je da ako je stručni ispit ili radno iskustvo utvrđeno Zakonom ili Pravilnikom o radu uslov za obavljanje poslova određenog zanimanja, poslodavac može lice koje je završilo školovanje za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa. Vrijeme stručnog osposobljavanja računa se u pripravnički staž i radno iskustvo utvrđeno kao uvjet za rad u određenom zanimanju i može trajati najduže onoliko vremena koliko traje pripravnički staž. Lice na stručnom osposobljavanju ima pravo na zdravstveno osiguranje kako je to utvrđeno propisima za nezaposlena lica, a prava po osnovu osiguranja za slučaj povrede na radu i profesionalnog oboljenja osigurava poslodavac u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

U periodu od 01.01.2017. do 30.09.2017. godine Služba je zaprimila i obradila ukupno 550 ugovora o stručnom osposobljavanju od strane 365 poslodavca.

10. FLUKTUACIJA RADNE SNAGE

Zeničko-dobojski kanton ima veliki potencijal za razvoj, kako u smislu prirodnih resursa, tako i u strukturi privrede koja je u posljednjim godinama kvalifikovana kao najveći izvoznik u Federaciji. Međutim, u razvojnom kontekstu još uvijek postoje određene prepreke za dalji napredak.

Neke od prepreka su i visoka stopa nezaposlenosti, fluktuacija radne snage kao i disbalans između ponude i potražnje na tržištu rada. U rješavanje ove problematike treba da se uključe svi subjekti koji mogu doprinijeti smanjenju nezaposlenosti u smislu redovne analize potreba radnog tržišta za određenim profilima uposlenika. Prvenstveno treba da se pronađu zanimanja kojima je tržište rada prezasićeno, ili ne postoji potreba za tim kadrovima. Usklađivanjem nastavnih planova i programa sa potrebama na tržištu rada uveliko se može spriječiti hiperprodukcija određenih zanimanja za kojima nema potražnje, a ujedno i obrazovati kadar za kojim postoji potreba na tržištu rada.

Tabela br. 10.1. Broj zaposlenih lica u inostranstvu sa evidencije Službe u periodu I-IX 2017. godine

Zaposlene osobe u inostranstvu po biroima	I	ii	iii	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ukupno
Breza	0	0	0	0	0	0	0	0	0				0
Doboj-Jug	2	1	2	1	0	0	1	1	2				10
Kakanj	9	2	11	3	10	10	5	8	29				87
Maglaj	4	19	20	13	8	8	4	7	6				89
Olovo	0	0	0	0	0	0	0	0	0				0
Tešanj	5	12	2	13	11	4	1	4	2				54
Usora	0	0	0	0	0	0	0	0	0				0
Vareš	2	1	3	5	3	1	1	1	3				20
Visoko	4	0	0	2	8	4	1	2	2				23
Zavidovići	6	11	13	16	15	16	15	14	18				124
Zenica	15	18	21	15	18	10	14	13	14				138
Žepče	8	19	17	11	7	23	11	7	8				111
UKUPNO:	55	83	89	79	80	76	53	57	84				656

Tabela 10. 2.: Pregled broja osoba koje su se zaposlile u inostranstvu po državi zaposlenja

Država zaposlenja	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Tešanj	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
Afganistan								1		1
Australija					1					1
Austrija			2		1					3
Crna Gora					1					1
Danska					1					2
Finska								1	1	2
Hrvatska	1	10	47	25	5	5	17	35	71	216
Italija							1	3	1	5
Kipar			1							1
Libija							1			1
Njemačka	6	23	18	18	8	12	31	60	25	201
Slovenija	3	54	20	11	2	6	74	37	10	217
Srbija								1		1
Švedska									1	1
Švicarska					1				1	2
USA			1							1
UKUPNO	10	87	89	54	20	23	124	138	111	656

Tabela br. 10. 3.: Pregled najbrojnijih zanimanja osoba koje su se zaposlile u inostranstvu

Zanimanje	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Tešanj	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
Elektrotehnička i elektroenergetska struka	3	10	11	2	1	3	19	14	8	71
Zavarivač		20	1	2		1	13	23	4	64
Vozač		7	10	2	3		7	6	10	45
Zidar		2	22	4			3	11	3	45
Nekvalifikovani radnik	1	3	3	6	2	3	11	4	11	44
Medicinska sestra/tehničar	3	4	1	4			4	22	1	39
Bravar		11	3	2		2	5	6	6	35
Automehaničar		3	3	2	1	2	8	3	7	29
Mašinski tehničar		4	2				9	1	2	18
Saobraćajni tehničar		3	2				4	2	4	15
Tesar			11	1			1	2		15
Vodoinstalater			5	2				2	5	14
Maturant gimnazije	1	1	1		1		4		2	10

Potrebno je urediti sistem upošljavanja osoba koje su dugo na evidenciji nezaposlenih, a za čijim zanimanjima ne postoji potražnja na tržištu, kroz razne programe prekvalifikacija, dokvalifikacija ili obuka.

Prema podacima Službe u periodu prvih devet mjeseci 2017. godine u inostranstvu se zaposlilo 656 osoba. Prema tabeli 10.1. najveći broj je sa Biroa rada Zenica, Zavidovići i Žepče, a najveći odliv je zabilježen u martu i septembru mjesecu 2017. godine.

Iz tabele broj 10.2 možemo vidjeti da se od ukupnog broja od 656 osoba koje su se zaposlile u inostranstvu, najviše njih zaposlilo u Sloveniji 217 osoba, Hrvatskoj 216 osoba i Njemačkoj 201 osoba, dok je u tabeli br 10.3 vidljivo da je najviše osoba koje su se zaposlile u inostranstvu elektro struke (71 osoba), zavarivači (64 osobe), vozači i zidari (po 45 osoba), nekvalifikovani radnici (44 osobe), medicinske sestre/tehničari (39 osoba), bravari (35 osoba). Iz ovoga je takođe evidentno da je najviše osoba koje se zapošljavaju u inostranstvu sa srednjom stručnom spremom, ali nije zanemariv niti broj nekvalifikovanih radnika. U gore navedenim najbrojnijim zanimanjima ne nalazi se niti jedno VSS zanimanje, iako ih ima u ukupnom broju.

Podatak od 656 osoba koje su se u periodu I-IX mjesec 2017. godine zaposlile u inostranstvu se odnosi na osobe koje su bile na evidenciji nezaposlenih lica. Služba, kao ni Ministarstvo ne raspolazu podatkom koliko je lica, koji nisu bili evidentirani u Službi, u periodu koji je obrađen u Informaciji, napustilo Zeničko-dobojski kanton zbog zaposlenja u inostranstvu.

11. ZAKLJUČCI

S ciljem smanjenja broja nezaposlenih osoba, odnosno povećanja broja zaposlenih u Zeničko-dobojskom kantonu potrebno je voditi aktivnosti ne samo na stvaranju ambijenta za nova radna mjesta, nego je potrebno podsticati poslodavce da zadrže nivo postojeće zaposlenosti. Kako bi se ovi ciljevi ostvarili potrebno je:

- Nastaviti aktivnosti na provođenju mjera aktivne politike implementacijom projekata zapošljavanja, sufinansiranja projekata zapošljavanja kod poznatog poslodavca, obuku, prekvalifikaciju, stručno osposobljavanje i usavršavanje, dokvalifikaciju, samozapošljavanje i pripremu nezaposlenih za tržište rada.
- Povećati ulaganja u poljoprivredu kako bi se stvorili uvjeti da poljoprivredni proizvođači koji imaju zemljišne i druge kapacitete za zasnivanje proizvodnje obezbijede egzistenciju za domaćinstvo, odnosno da se osiguraju kao poljoprivrednici po propisima iz Pio, a što bi kao krajnji cilj trebalo imati brisanje sa evidencije nezaposlenih osoba.
- Unaprijediti usklađenost programa obrazovnih institucija prema potrebama tržišta rada, uz uvođenje novih obrazovnih zanimanja u škole kao i uvođenje programa cjeloživotnog učenja. Pojačati učešće praktične nastave u srednjim školama i stažiranja uz studiranje. Služba za zapošljavanje, kroz analizu stanja tržišta rada, posredovat će između obrazovnog sektora i potreba na tržišta rada.
- U skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih Zeničko-dobojskog kantona, kroz rad Vijeća za obrazovanje odraslih, razviti programe za jačanje kvalifikacija i stručno osposobljavanje niskoobrazovane radne snage, s obzirom da je prema statističkim podacima udio NK i PK radnika u ukupnom broju nezaposlenih 32,00%.
- U narednom periodu nastaviti saradnju sa lokalnim zajednicama i svim drugim nivoima vlasti te nevladinim sektorom kako bi se zajedničkim projektima zapošljavanja efikasnije iskoristili raspoloživi resursi.
- Mjerama sufinansiranja i davanja posebnih pogodnosti nastaviti aktivnosti na stvaranju ambijenta za privlačenje domaćih i stranih investicija s ciljem otvaranja novih radnih mjesta.
- Povećati izdvajanja za podršku zapošljavanju u cilju stvaranja uvjeta za implementaciju Akcionog plana za provedbu Strategije zapošljavanja Zeničko-dobojskog kantona.
- Sufinansirati samozapošljavanja mladih nezaposlenih osoba i dodatno ih educirati o osnovama i mogućnostima poduzetništva, organiziranjem javnih tribina, okruglih stolova i

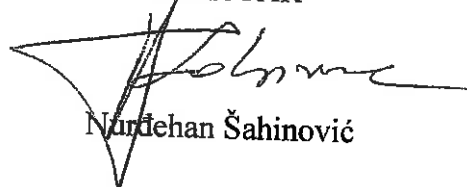
sličnih dijaloga. U ove aktivnosti uključiti i nevladin sektor, kao i medije, kako bi se javnost upoznala sa navedenim aktivnostima.

- Unaprijediti sistem vođenja evidencija u Službi za zapošljavanje tako da se pored broja nezaposlenih osoba može dobiti informacija o kompetencijama i vještinama svake nezaposlene osobe. Ovo s ciljem sveobuhvatnijeg informisanja poslodavaca o raspoloživim resursima.
- Preduzeti aktivnosti kako bi u praksi poslodavci postupali prema odredbama federalnog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom, odnosno da bi ispoštovali zakonsku obavezu zapošljavanja osoba sa invaliditetom.
- Predlagati idejne projekte koji će omogućiti nova zapošljavanja povezivanjem javnog i privatnog sektora kroz primjenu Zakona o javno-privatnom partnerstvu.
- Pojačati aktivnosti inspekcije rada za rad na crno.

Zenica, decembar 2017. godine

Ministarstvo za rad socijalnu
politiku i izbjeglice

MINISTAR

Nurdehan Šahinović